

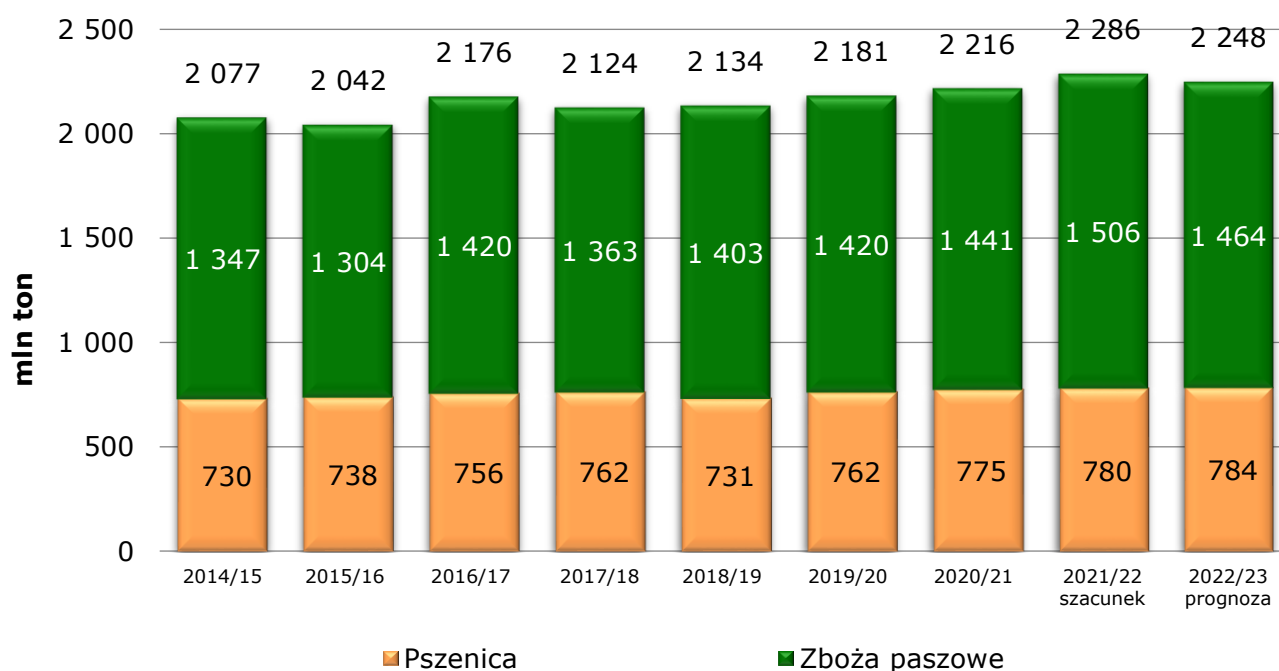

Sytuacja podaży-popytu i cenowa na rynkach rolnych

Rynek zbóż

Według prognozy Departamentu Rolnictwa Stanów Zjednoczonych (USDA) opublikowanej we wrześniu 2022 r. globalne zbiory zbóż (bez ryżu) w sezonie 2022/2023 mogą się ukształtować na poziomie blisko 2,25 mld ton, o 2% niższym niż w sezonie 2021/2022¹. Światowe zapotrzebowanie na zboże prognozowane jest na 2,26 mld ton, o 1% mniej niż sezon wcześniej. W tej sytuacji zapasy zbóż na koniec bieżącego sezonu ulegną obniżeniu o 3%, do 598 mln ton.

Globalne zbiory zbóż

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych USDA, *Grain: World Markets and Trade*, September 2022.

Zbiory zbóż w UE-27 w sezonie 2022/2023 według USDA są szacowane na poziomie 271,5 mln ton, o 7% niższym niż w sezonie 2021/2022. Będą one jednak o 10 mln ton większe od prognozowanego zużycia. Przewidywane duże zapotrzebowanie importowe przyczyni się do zwiększenia eksportu ziarna z rynku unijnego.

¹ FAS USDA, *Grain: World Markets and Trade*, September 2022.

Według USDA w krajach WNP zbiory zbóż ogółem w sezonie 2022/2023 mogą ukształtować się na poziomie 232 mln ton, o 3% niższym niż w sezonie 2021/2022. W Ukrainie zbiory zbóż ulegną prawdopodobnie obniżeniu o 31%, do 59,5 mln ton, natomiast w Rosji mogą wzrosnąć o 17%, do 133 mln ton.

W sezonie 2022/2023 zbiory zbóż paszowych na świecie szacowane są na poziomie 1,46 mld ton, o 3% niższym niż w poprzednim sezonie, w tym kukurydzy – 1,17 mld ton i żyta – 12 mln ton (spadek po około 4%). Zmniejszyć się mogą również zbiory sorga o 3%, do 60 mln ton. Zbiory pozostałych zbóż mogą być większe niż w sezonie 2021/2022.

Mniejsze zbiory zbóż paszowych są prognozowane m.in.: w Ukrainie (o 27%, 39 mln ton), Australii (o 11%, 17 mln ton), USA (o 8%, 365 mln ton), Indiach (o 1%, 50,5 mln ton) i UE (o 10%, 139 mln ton). Zbiory większe niż rok wcześniej mogą być w Chinach (o 0,5%, 282 mln ton), Argentynie (o 4%, 65 mln ton), Brazylii (o 8%, 130,5 mln ton), Rosji (o 9%, 42 mln ton).

Zbiory zbóż paszowych na rynkach wiodących globalnych producentów (mln ton)

Wyszczególnienie	2021/22 szacunek	2022/23 prognoza	Zmiana % <u>2022/2023</u> 2021/2022
USA	398,7	365,1	-8,4%
Chiny	280,9	282,3	0,5%
UE-27	154,4	139,4	-9,7%
Brazylia	120,6	130,5	8,2%
Argentyna	62,7	64,9	3,6%
Indie	51,2	50,5	-1,4%
Rosja	38,5	42,0	9,0%
Ukraina	53,5	39,0	-27,2%
Kanada	24,4	29,7	21,6%
Australia	18,8	16,7	-11,1%
Świat	1 506,0	1 463,6	-2,8%

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych USDA, Grain: World Markets and Trade, September 2022.

Według USDA globalne zbiory pszenicy w sezonie 2022/2023, tak jak w poprzednim sezonie, mogą wynieść blisko 784 mln ton. USDA przewiduje, że wzrost może nastąpić

głównie w Kanadzie (o 57%, do 35 mln ton), Brazylii (o 13%, do 9 mln ton), Kazachstanie (o 10%, do 13 mln ton), USA (o 8%, do 48,5 mln ton) i Chinach (o 1%, do 138 mln ton). Mniejsze zbiory tego zboża są prognozowane m.in.: w Argentynie (o 16%, 19 mln ton), Australii (o 9%, 33 mln ton), Indiach (o 6%, 103 mln ton) oraz w UE (o 4,5%, 132 mln ton).

Zbiory pszenicy na rynkach wiodących globalnych producentów (mln ton)

Wyszczególnienie	2021/22 szacunek	2022/23 prognoza	Zmiana % <u>2022/2023</u> 2021/2022
Chiny	136,9	138,0	0,8%
UE-27	138,3	132,1	-4,5%
Indie	109,6	103,0	-6,0%
Rosja	75,2	91,0	21,1%
USA	44,8	48,5	8,3%
Kanada	22,3	35,0	57,0%
Australia	36,3	33,0	-9,2%
Ukraina	33,0	20,5	-37,9%
Argentyna	22,5	19,0	-15,6%
Kazachstan	11,8	13,0	10,0%
Brazylia	7,7	8,7	13,0%
Świat	779,9	783,9	0,5%

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych USDA, Grain: World Markets and Trade, September 2022.

Duże znaczenie dla rynku globalnego mają prognozy zbiorów pszenicy w Rosji i Ukrainie. W sezonie 2022/2023 zbiory pszenicy w Rosji mogą osiągnąć poziom 91 mln ton, o 21% wyższy niż w sezonie 2021/2022, co stanowić będzie 12% globalnych zbiorów. Zapotrzebowanie na pszenicę w Rosji jest znacząco mniejsze od produkcji. W tej sytuacji kraj ten będzie miał duże możliwości eksportowe. Ważnym producentem pszenicy jest również Ukraina. W sezonie 2022/2023 zbiory tego zboża w Ukrainie, w porównaniu z poprzednim sezonem, prawdopodobnie ulegną obniżeniu o 38%, do 20,5 mln ton. Zbiory pszenicy w Ukrainie, nawet po drastycznym obniżeniu wolumenu produkcji na skutek działań wojennych, są większe od szacowanego przez USDA zapotrzebowania tego kraju na ziarno wynoszącego 11 mln ton.

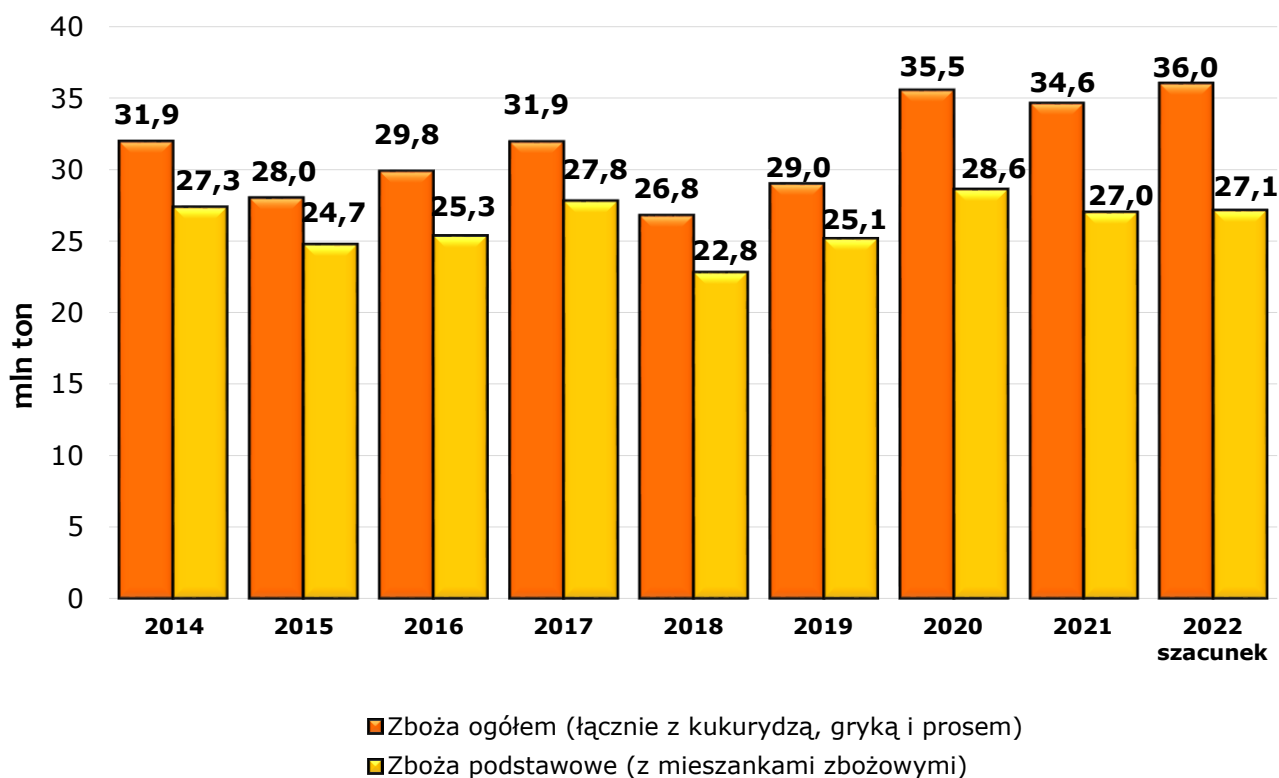
Ukraina jest szóstym na świecie producentem kukurydzy. Zapotrzebowanie wewnętrzne na kukurydzę było relatywnie niewielkie, co pozwalało na eksport znacznych ilości tego

ziarna. W sezonie 2022/2023 zbiory kukurydzy w Ukrainie, w porównaniu z poprzednim sezonem, również ulegną zmniejszeniu (o 25%) i wyniosą 31,5 mln ton. Stanowią one będą blisko 3% zbiorów tego zboża na świecie.

Prowadzone działania wojenne w Ukrainie utrudniają zagospodarowanie zgromadzonych zapasów zbóż. W sezonie 2022/2023 przewidywany jest 42% spadek eksportu pszenicy z Ukrainy, do 11 mln ton. Wywóz kukurydzy w sezonie 2022/2023 ukształtuje się na poziomie 13 mln ton wobec 26 mln ton w sezonie 2021/2022 (spadek o 50%), a jęczmienia na poziomie blisko 2 mln ton wobec 6 mln ton w poprzednim sezonie (spadek o 68%). Ogółem w sezonie 2022/2023 eksport zbóż może obniżyć się o 49%, do 26 mln ton.

GUS oszacował, że w 2022 r. zbiory zbóż ogółem (łącznie z kukurydzą, gryką i prosem) mogą wynieść 36 mln ton wobec 34,6 mln ton w 2021 r. (wzrost o 4%).

Krajowe zbiory zbóż

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych GUS.

W Polsce w 2022 r. zbiory zbóż podstawowych z mieszankami (bez kukurydzy, prosa i gryki) mogą ukształtować się na poziomie 27,1 mln ton wobec 27,0 mln ton w 2021 r. (tj. o 0,4% wyższym). Zbiory pszenicy oszacowano na rekordowym poziomie blisko 13,5 mln ton, o 11% wyższym niż w poprzednim roku, a pszenżyta – 5,6 mln ton, o blisko 2% wyższym. Mniejsze od ubiegłorocznych szacowane są natomiast zbiory

pozostałych zbóż. Żyta może zostać zebrane blisko 2,4 mln ton, a jęczmienia 2,8 mln ton, odpowiednio o 5% i 6% mniej. Zbiory owsa mogą obniżyć się o 7%, do 1,5 mln ton, a mieszanek zbożowych – o około 43%, do niecałych 1,3 mln ton².

Z informacji GUS wynika, że powierzchnia uprawy kukurydzy w 2022 r. może być o 18% większa od ubiegłorocznej i wynieść blisko 1,2 mln ha. W związku z tym należy się spodziewać lepszych niż przed rokiem zbiorów.

Polska jest samowystarczalna w produkcji zbóż. Wskaźnik samowystarczalności w tym zakresie w ostatnich latach jest zróżnicowany i zależy przede wszystkim od poziomu zbiorów oraz od zapotrzebowania wewnętrznego – głównie na cele paszowe. Od sezonu 2012/2013 generowane są znaczące nadwyżki ziarna, co przyczyniło się m.in. do zwiększenia krajowego eksportu. W ostatnich latach z Polski wywożono średnio 23–26% wolumenu krajowych zbiorów zbóż.

Udział eksportu w krajowej produkcji zbóż

Wyszczególnienie	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22
Zbiory zbóż ogółem (w tys. ton)	29 849	31 925	26 780	28 990	35 526	34 641
Eksport ziarna zbóż (w tys. ton)	6 407	3 916	3 951	7 131	9 210	8 035
Udział eksportu w produkcji	21%	12%	15%	25%	26%	23%

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych GUS i MF.

Szacuje się, że zapotrzebowanie na ziarno zbóż w Polsce w sezonie 2022/2023, może być o około 1,5% większe niż w poprzednim sezonie i wynieść 25,5 mln ton. Tradycyjnie, największą pozycją po stronie rozchodów jest zużycie zboża na cele paszowe. Spasanie zbóż w sezonie 2022/2023 prawdopodobnie zmniejszy się o blisko 1%, do 14,6 mln ton na skutek redukcji pogłowia trzody chlewnej. Prawdopodobnie nastąpi wzrost zużycia zbóż do siewu oraz w przemyśle. Równocześnie może ulec zwiększeniu wykorzystanie ziarna w przemyśle spożywczym, z uwagi na wzrost liczby obywateli z Ukrainy na obszarze Polski.

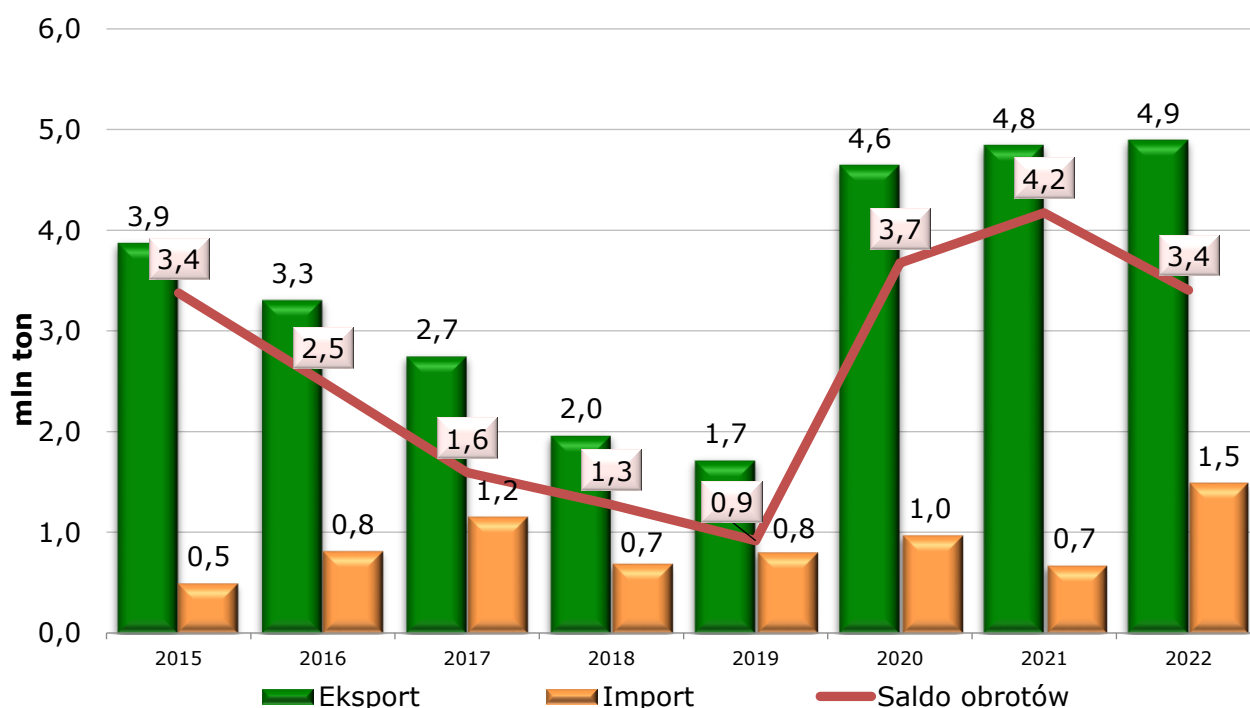
W sezonie 2021/2022 duża konkurencja na rynkach zagranicznych oraz ograniczenie podaży zbóż w kraju przyczyniły się do obniżenia eksportu ziarna, głównie pszenicy. Eksport ziarna zbóż w sezonie 2021/2022 ukształtował się na poziomie blisko 8 mln ton, o 13%

² Informacja Sygnalna GUS, *Przedwinykowy szacunek głównych ziemiopłodów rolnych i ogrodniczych w 2022 r.*, publikacja z 30.09.2022 r.

niższym niż w poprzednim sezonie. W tym czasie import ziarna zbóż do Polski wyniósł 1,7 mln ton i był o 27% większy niż w sezonie 2020/2021. Saldo handlu zagranicznego ziarnem zbóż w sezonie 2021/2022 było dodatnie, ale w porównaniu z poprzednim sezonem uległo obniżeniu o 20%, do 6,3 mln ton.

Na początku 2022 r. obroty handlowe ziarnem zbóż na rynku krajowym były niewielkie. Dopiero po agresji Rosji na Ukrainę zwiększył się popyt ze strony importerów, co skutkowało rosnącym eksportem zbóż z Polski. W okresie styczeń–lipiec 2022 r. za granicę wywieziono 4,9 mln ton ziarna zbóż, o 1% więcej niż przed rokiem³.

Polski handel zagraniczny ziarnem zbóż w poszczególnych latach w okresie styczeń–lipiec

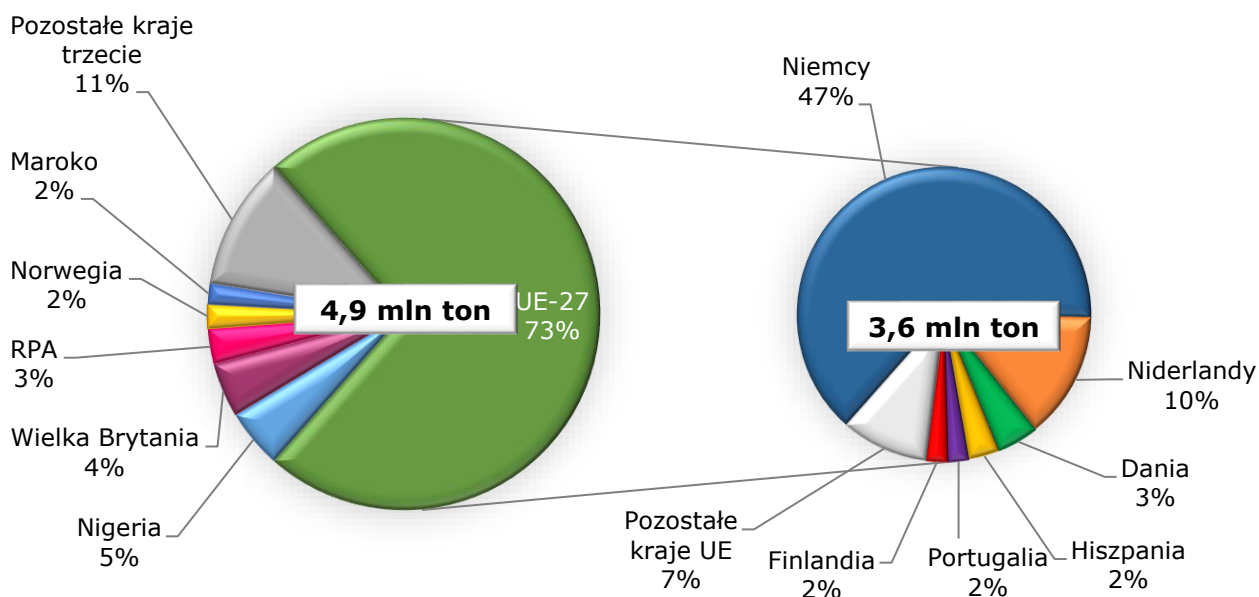

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych Ministerstwa Finansów, za 2022 r. dane wstępne.

W okresie siedmiu miesięcy 2022 r. w asortymentowej strukturze wywozu kukurydza stanowiła 47%, pszenica – 37%, pszenżyto – 5%, a jęczmień i żyto – po 4%. Krajowi eksporterzy lokowali zboże głównie na rynku unijnym (73% wywiezionego ziarna ogółem), przede wszystkim w Niemczech (2,3 mln ton – 47% eksportu ziarna) i Niderlandach (499 tys. ton – 10%). Ważnym kierunkiem eksportu ziarna zbóż na rynki krajów trzecich były Nigeria (238 tys. ton, 5% eksportu ziarna ogółem) i Wielka Brytania (220 tys. ton – 5%).

³ Wyniki polskiego handlu zagranicznego asortymentem zbożowym dotyczą wybranych towarów z pozycji CN 1001, 1002, 1003, 1004, 1005, 1007, 1008 i zostały obliczone na podstawie wstępnych danych Ministerstwa Finansów. Wyniki te obejmują wymianę z państwami UE i krajami trzecimi.

Struktura geograficzna polskiego eksportu ziarna zbóż w okresie siedmiu miesięcy 2022 r.

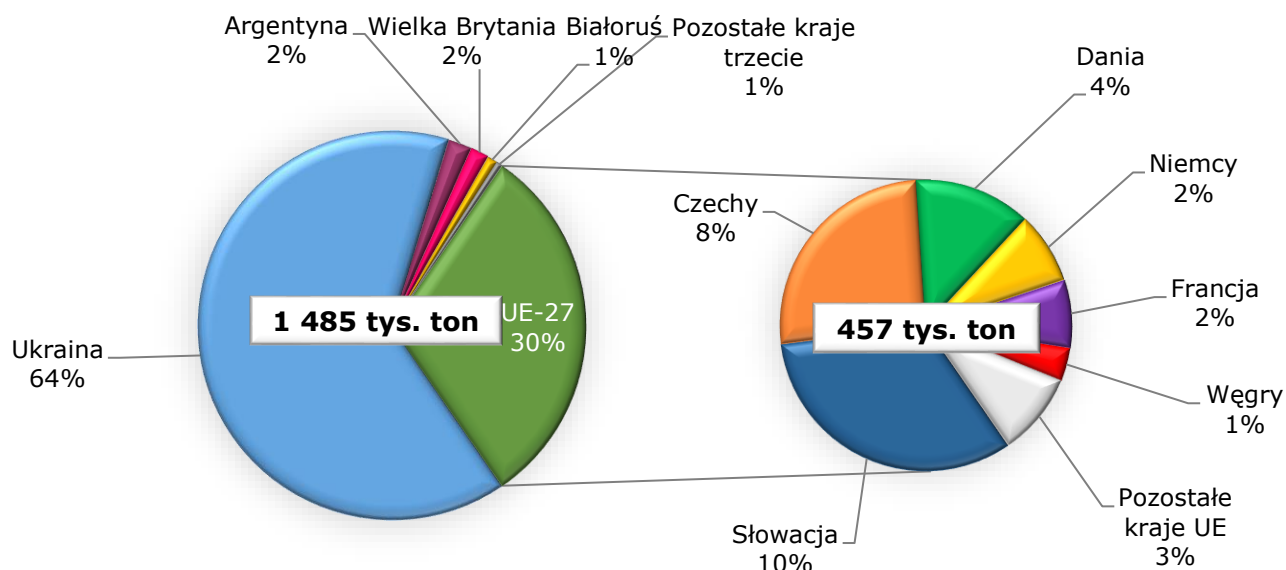
Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych Ministerstwa Finansów, 2022 r. – dane wstępne.

W okresie styczeń–lipiec 2022 r. największy wolumen wywozu w przypadku pszenicy odnotowano do krajów członkowskich UE (820 tys. ton, 45,5% eksportu tego ziarna). Ważnymi odbiorcami pszenicy były Niemcy (582 tys. ton, 32% eksportu tego zboża) oraz Hiszpania (73 tys. ton, 4%). Spośród krajów trzecich najczęściej pszenicy sprzedano do Nigerii (238 tys. ton, 13%), RPA (144 tys. ton, 8%) i Maroka (79 tys. ton, 4%).

Niemcy były także głównym odbiorcą jęczmienia i kukurydzy z Polski (odpowiednio 138 tys. ton, 63% eksportu tego zboża i 1,1 mln ton, 48%) oraz żyta (179 tys. ton, 91%). Najwięcej owsa dostarczono do Niderlandów (57 tys. ton, 64% eksportu tego zboża) oraz Niemiec (23 tys. ton, 26%).

W okresie styczeń–lipiec 2022 r. import ziarna zbóż do Polski ukształtował się na poziomie blisko 1,5 mln ton, o 2,2 razy wyższym niż w tym samym okresie przed rokiem. Najwięcej przywieziono kukurydzy, która stanowiła 67% wolumenu importu ziarna zbóż ogółem. W strukturze importu pszenica stanowiła 19%, jęczmień – 11%, a żyto – 1%.

Struktura geograficzna polskiego importu ziarna zbóż w okresie siedmiu miesięcy 2022 r.

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych Ministerstwa Finansów, 2022 r. – dane wstępne.

W okresie od stycznia do lipca 2022 r. przywóz ziarna zbóż odbywał się przede wszystkim z krajów trzecich (1 mln ton, 70% importu tego ziarna). Z Ukrainy zaimportowano blisko 955 tys. ton ziarna zbóż (64% importu ziarna ogółem), głównie kukurydzę (901 tys. ton – 90% importu tego zboża ogółem i ponad 94% importu zbóż z Ukrainy). Do Polski sprowadzono również żyto, które w 94% pochodziło z Ukrainy (10,5 tys. ton), natomiast import ukraińskiej pszenicy wyniósł 21 tys. ton, co stanowiło 7% polskiego importu ogółem tego zboża.

Import zbóż z Ukrainy do Polski (w tys. ton) w okresie styczeń–lipiec 2022 r. (według kraju wysyłki)

Wyszczególnienie	I	II	III	IV	V	VI	VII	ogółem I-VII	Udział
Ogółem	7,9	7,2	106,7	176,0	192,6	190,1	274,6	955,1	100,0%
Pszenica	0,2	0,1	0,2	0,1	0,2	5,4	14,8	21,0	2,2%
Żyto	5,1	4,2	1,1					10,5	1,1%
Jęczmień					0,0	6,4	7,0	13,4	1,4%
Owies	0,7	0,8	0,1					1,6	0,2%
Kukurydza	0,3	1,1	104,6	174,9	191,4	177,0	251,9	901,2	94,4%
Sorgo	0,6	0,5	0,7	1,0	0,7	0,3	0,5	4,3	0,5%
Proso/gryka	0,9	0,5		0,1	0,3	1,0	0,4	3,1	0,3%

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

Tak jak w latach wcześniejszych, zboża importowano także z krajów członkowskich UE (30% importu ziarna, 457 tys. ton), głównie ze Słowacji (149 tys. ton – 10% importu ziarna, w tym 109,5 tys. ton pszenicy) oraz z Czech (119 tys. ton – 8%, w tym 100 tys. ton pszenicy). Jęczmień przywożono przede wszystkim z Danii (57 tys. ton, 34% importu tego ziarna) i Wielkiej Brytanii (23 tys. ton, 14%).

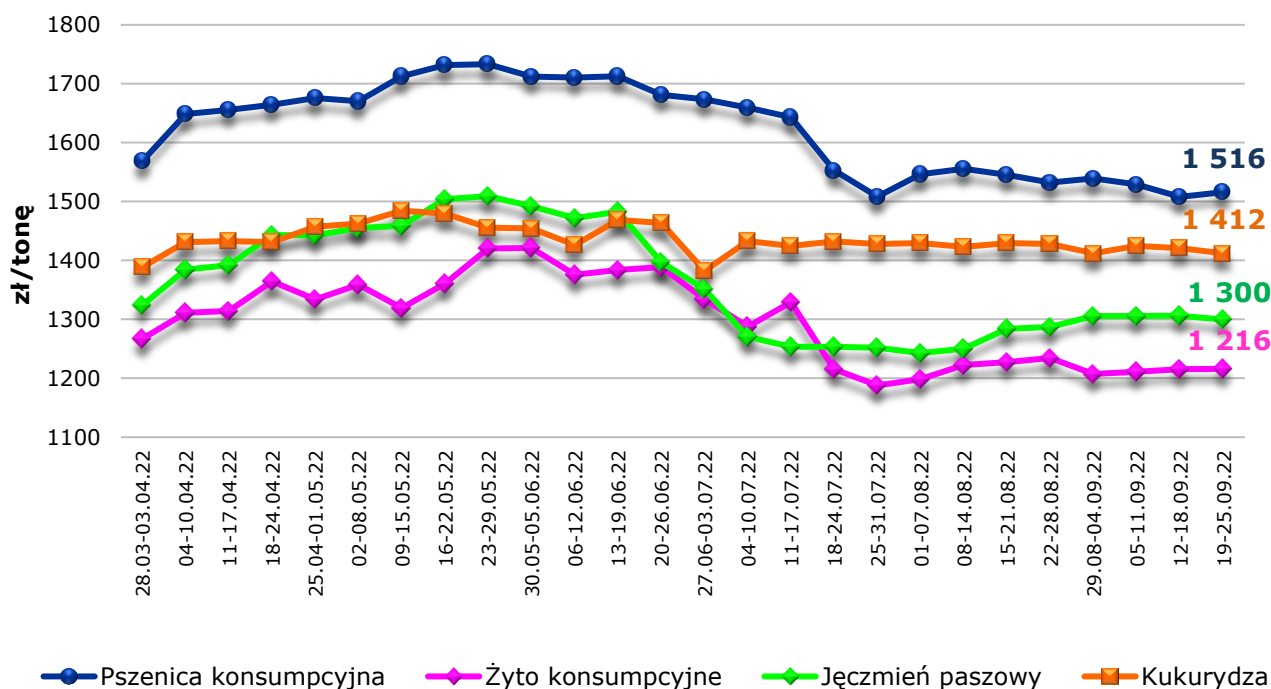
Konflikt zbrojny w Ukrainie miał duży wpływ na światowe ceny zbóż, które w okresie wiosenno-letnim na giełdach zagranicznych osiągnęły bardzo wysoki poziom. Jednocześnie zwiększyły się nakłady ponoszone na potrzeby produkcji rolnej, z uwagi na wzrost cen nośników energii, paliw oraz nawozów i środków ochrony roślin. W efekcie globalnie ceny zbóż utrzymują się na poziomie zdecydowanie wyższym niż w latach poprzednich, również w Polsce. Po rozpoczęciu żniw podaż ziarna z nowych zbiorów przyczyniła się do niewielkiego spadku cen. W sierpniu 2022 r. średnia cena pszenicy w kraju według GUS ukształtowała się na poziomie 1 514 zł/t, o 3% niższym niż przed miesiącem, ale o 72% wyższym niż w analogicznym miesiącu 2021 r. Za żyto w skupie przeciętnie płacono 1 210 zł/t, o 5% mniej niż przed miesiącem, ale o 74% więcej niż przed rokiem. Średnia cena jęczmienia paszowego wyniosła 1 213 zł/t i była o 3% wyższa niż miesiąc wcześniej i o 66% wyższa niż przed rokiem. Za kukurydzę uzyskiwano 1 405 zł/t, o 3% więcej niż w lipcu 2022 r., ale o 39% więcej niż rok wcześniej.

Skala sezonowego spadku na świecie nie była duża, z uwagi na utrzymujący się popyt na zboże oraz dużą niepewność, co do możliwości znaczącego eksportu ziarna z Ukrainy.

We wrześniu 2022 r. na rynku krajowym notowano tygodniowe wahania cen. W zakładach zbożowych objętych monitoringiem Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej MRiRW cena pszenicy konsumpcyjnej w dniach 19-25.09.2022 r. ukształtowała się na poziomie 1 516 zł/t, o 1% niższym niż przed miesiącem. Za żyto konsumpcyjne płacono 1 216 zł/t, o 1,5% mniej niż miesiąc wcześniej. W tym czasie cena jęczmienia paszowego wzrosła o 1%, do 1 300 zł/t. W porównaniu z cenami sprzed roku ziarno żyta było droższe o 48%, jęczmienia – o 50%, a pszenicy – o 51%.

Podaż kukurydzy w kraju we wrześniu 2022 r. była zmniejszona, ponieważ zapasy uległy obniżeniu, a zbiory tego zboża dopiero się zaczynają. W przedostatnim tygodniu września 2022 r. za kukurydzę średnio w kraju uzyskiwano 1 412 zł/t, o 1% mniej niż przed miesiącem. Było to jednak o 27% więcej niż rok wcześniej.

Ceny netto zakupu zbóż

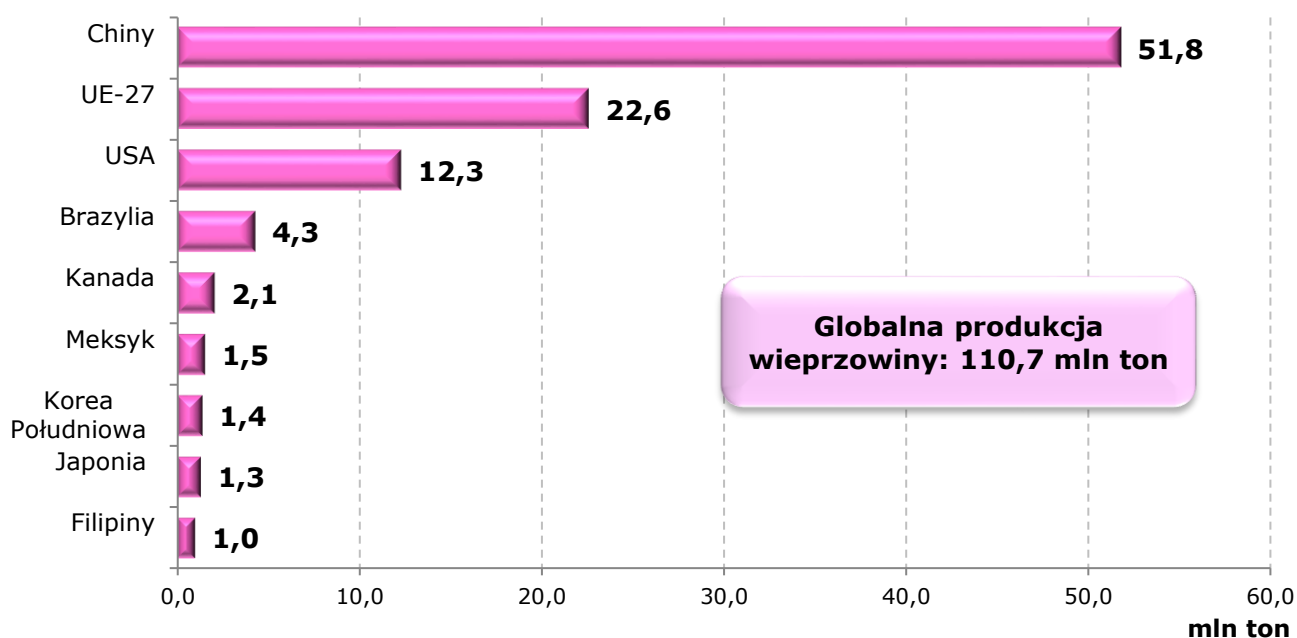
Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych ZSRIR MRiRW.

Przesłanki rynkowe wskazują, że po żniwach stan zasobów zbóż na świecie będzie mniejszy niż przed rokiem, co przy dużym globalnym popycie importowym, może pobudzać ceny do wzrostu. Sytuacja na rynku zbóż będzie nadal niestabilna. Czynnikiem przemawiającymi za spadkiem cen są: wznowienie ukraińskiego eksportu drogą morską, konflikt dyplomatyczny na linii USA-Chiny oraz zagrożenie globalną recesją, natomiast za wzrostem cen przemawiają: susza w pasie upraw kukurydzy i soi w USA, a także Argentynie oraz silny popyt międzynarodowy na zboża. W tej sytuacji zmiany cen na rynkach zagranicznych będą miały duży wpływ na ceny zbóż w Polsce. Silną presję na krajowe ceny będzie wywierała także sytuacja w krajach ościennych.

Rynek wieprzowiny

Departament Rolnictwa Stanów Zjednoczonych (USDA) w prognozie z lipca 2022 r. przewiduje, że w 2022 r. globalna produkcja wieprzowiny może być o 2,9% większa niż w 2021 r. i osiągnąć 110,7 mln ton. Jej wzrost będzie wynikiem głównie zwiększenia produkcji w Chinach (o 9%, do 51,8 mln ton), które odpowiadają za blisko połowę światowej podaży wieprzowiny. Wzrost produkcji przewidywany jest także w Meksyku (o 3,4%, do 1,5 mln ton). Równocześnie spadek produkcji prognozowany jest m.in. w Brazylii (o 0,6%, do 4,3 mln ton), UE (o 4,4%, do 22,6 mln ton) i USA (o 1,9%, do 12,3 mln ton)⁴.

Prognoza produkcji wieprzowiny w 2022 r. u największych światowych producentów

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych USDA z 12.07.2022 r.

Unia Europejska jest dużym producentem żywca wieprzowego. Jednak w 2021 r. wysokie nakłady ponoszone przez unijnych producentów na hodowlę, gorsze perspektywy eksportu (głównie do Chin), jak również utrzymujący się afrykański pomór świń (ASF) w połączeniu z niskimi cenami wieprzowiny doprowadziły do redukcji unijnego pogłowia świń. W grudniu 2021 r. wyniosło ono 141,7 mln szt. i było o 3% mniejsze niż przed rokiem⁵.

Zgodnie z prognozą Komisji Europejskiej w 2022 r. produkcja wieprzowiny w Unii Europejskiej wyniesie 22,5 mln ton i będzie o 4,7% mniejsza niż w 2021 r. Oczekuje się, że spadek produkcji będzie najsilniejszy w Niemczech, Polsce i we Włoszech. Produkcja w Belgii

⁴ *Livestock and Poultry: World Markets and Trade*, USDA FAS, 12 July 2022.

⁵ Dane EUROSTAT, data odczytu 18.08.2022 r.

może być o około 3% mniejsza, a w Niderlandach prawdopodobnie pozostanie stabilna, podczas gdy w Hiszpanii może wzrosnąć o 3%⁶.

W Polsce według danych ARiMR (stan na 30 sierpnia 2022 r.) pogłowie świń wyniosło blisko 9,6 mln szt. i było o 8,7% mniejsze niż w analogicznym okresie 2021 r. Liczba gospodarstw utrzymujących świnie, w porównaniu ze stanem sprzed roku, uległa redukcji z 74,3 tys. do 59,8 tys. Konsekwencją ograniczania pogłowia świń na rynku krajowym był spadek ubojów trzody chlewnej. W okresie styczeń–lipiec 2022 r. uboje przemysłowe świń wyniosły 1,4 mln ton w wadze żywej (1,1 mln ton wbc.) i były o 10% mniejsze niż przed rokiem.

W 2022 r. znaczny spadek popytu na asortyment wieprzowy ze strony Chin skutkuje zmniejszeniem unijnego eksportu produktów wieprzowych do krajów trzecich. W okresie styczeń–lipiec 2022 r. poza obszar celny UE wyeksportowano 2,6 mln ton asortymentu wieprzowego (w ekwiwalencie tusz), o 23% mniej niż w analogicznym okresie 2021 r. Spadek dostaw do Chin (o 58%, do 790 tys. ton) nie został zrekompensowany większym eksportem na Filipiny (o 38%, do 297 tys. ton), do Japonii (o 40%, do 285 tys. ton), Korei Południowej (o 59%, do 210 tys. ton), Australii (o 59%, do 103 tys. ton) i Stanów Zjednoczonych (o 24%, do 94 tys. ton). Jednocześnie od stycznia do lipca 2022 r. kraje członkowskie (UE-27) zaimportowały z krajów pozaunijnych 27,5 tys. ton produktów wieprzowych (w ekwiwalencie tusz), o 15% więcej niż przed rokiem⁷.

Polska jest ważnym producentem wieprzowiny w Unii Europejskiej i szóstym jej eksporterem poza obszar celny UE⁸. Średniorocznie około 40% krajowej produkcji wieprzowiny przeznaczane jest na rynki zagraniczne.

Udział eksportu (wyrażonego w ekwiwalencie tusz) w produkcji wieprzowiny

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Produkcja (tys. ton)	1 836	1 880	1 894	1 973	1 866	1 853	1 868
Eksport (tys. ton)	651	700	799	819	751	721	701
Udział eksportu w produkcji	35%	37%	42%	42%	40%	39%	38%

Źródło: Opracowanie Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie danych GUS i Ministerstwa Finansów.

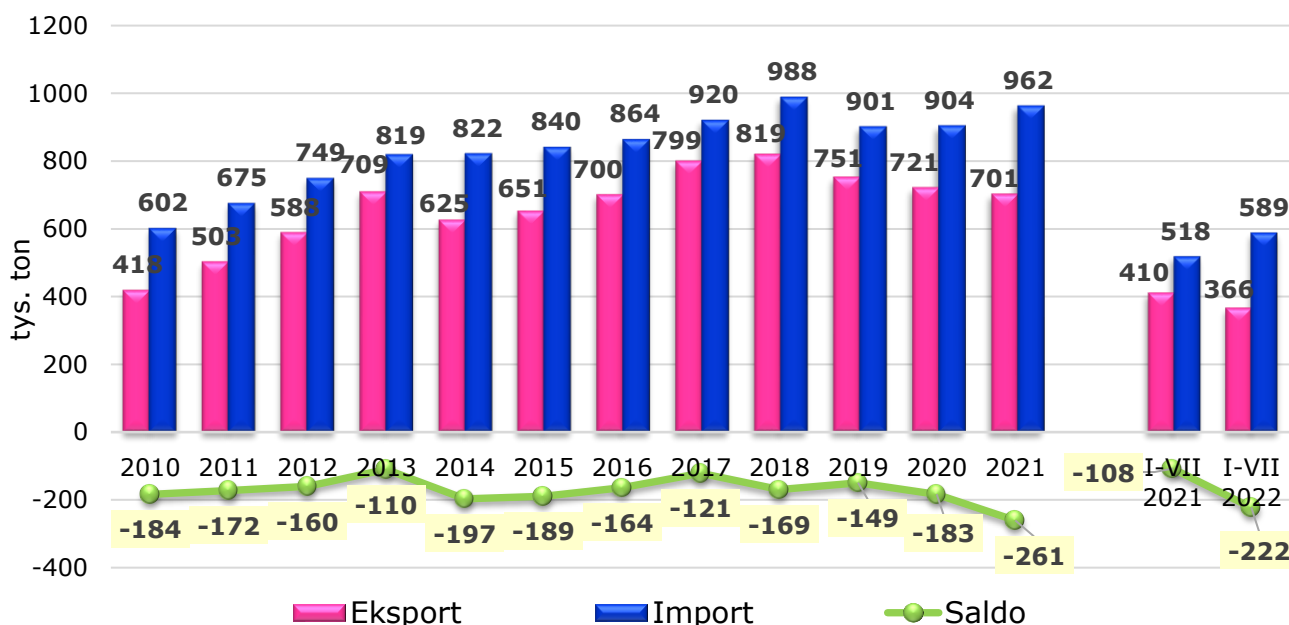
⁶ *Short-term Outlook for EU Agricultural Markets in 2022*, Summer 2022, Edition No 33.

⁷ *Pigmeat CMO Committee*, 23 September 2022. Dane nie uwzględniają handlu zagranicznego UE z Wielką Brytanią z uwagi na brak danych za 7 miesięcy 2022 r.

⁸ Według danych Komisji Europejskiej za siedem miesięcy 2022 r. pierwsze pięć miejsc pod względem wolumenu eksportu zajmowały kolejno: Hiszpania, Dania, Niderlandy, Niemcy, Francja.

W okresie styczeń–lipiec 2022 r. z Polski za granicę sprzedano 366 tys. ton produktów wieprzowych (w ekwiwalencie tusz), o 11% mniej niż przed rokiem. Jednak przychody uzyskane z eksportu były o 7% wyższe i wyniosły 980 mln euro (4,5 mld zł), z uwagi na notowany na początku 2022 r. w Polsce oraz na rynku światowym wyższy poziom cen asortymentu wieprzowego, w porównaniu z analogicznym okresem 2021 r.)⁹.

Handel zagraniczny produktami wieprzowymi^{1/}

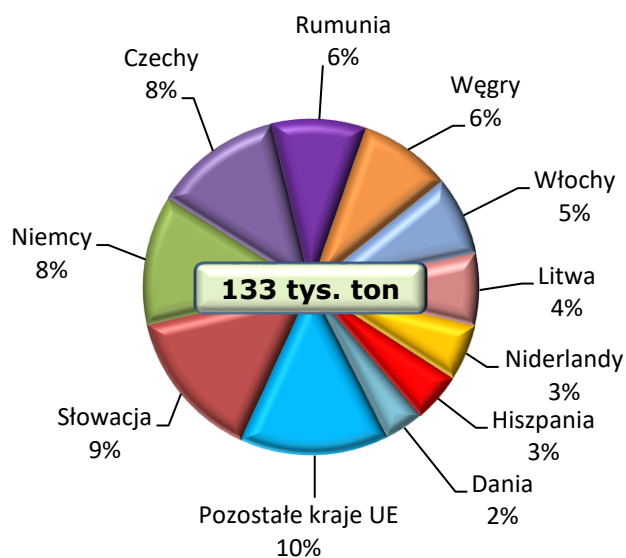
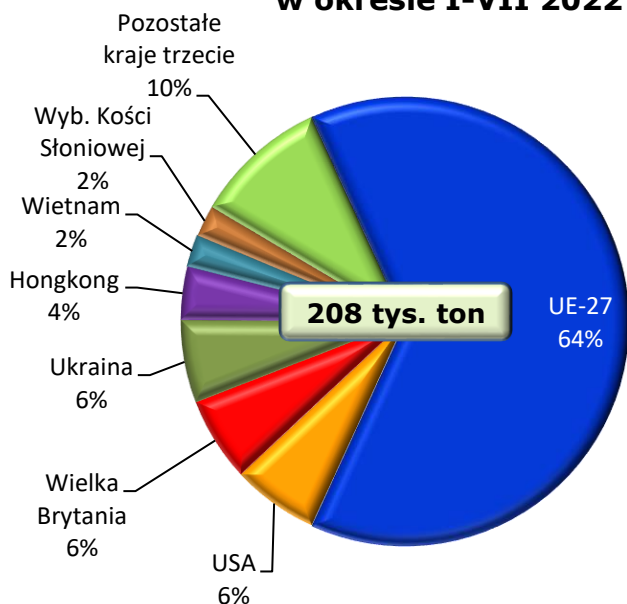
1/ Handel zagraniczny żywcem, mięsem, tłuszczami i przetworami wieprzowymi w ekwiwalencie tusz.

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych Ministerstwa Finansów, za 2022 r. dane wstępne.

Przedmiotem krajowego eksportu było głównie świeże i mrożone mięso wieprzowe (57% udziału w wolumenie eksportu). W okresie siedmiu miesięcy 2022 r. za granicę sprzedano 208 tys. ton mięsa wieprzowego (w wadze produktu) za 454 mln euro, w większości do państw UE (64% wolumenu). Największymi unijnymi odbiorcami tego asortymentu były: Słowacja (9% udziału, 19 tys. ton), Niemcy i Czechy (po 8% udziału, odpowiednio 17 tys. ton i 16 tys. ton), Rumunia i Węgry (po 6% udziału, po około 12 tys. ton). Mięso wieprzowe sprzedawano również poza obszar celny UE, głównie do: USA i Wielkiej Brytanii (po 6%, po około 13 tys. ton) oraz Ukrainy (6%, 12 tys. ton).

⁹ Wyniki polskiego handlu zagranicznego asortymentem wieprzowym dotyczą świń gatunków domowych i produktów z tych zwierząt, tj. wybranych towarów z pozycji CN: 0103, 0203, 0209, 1601, 1602 oraz 0210 i zostały obliczone przez analityków Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie wstępnych danych Ministerstwa Finansów. Wyniki te obejmują wymianę z państwami UE i krajami trzecimi. Wolumen przedstawiono w ekwiwalencie tusz.

Kierunki eksportu mięsa wieprzowego* z Polski w okresie I-VII 2022 r. (w wadze produktu)

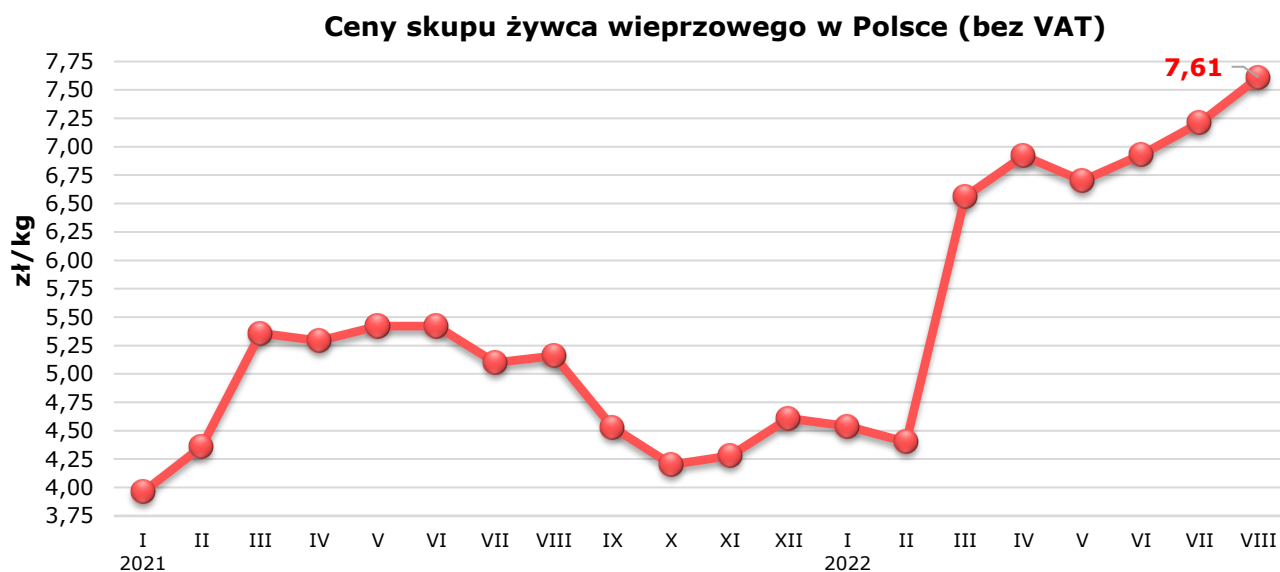
* kod CN 0203

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie wstępnych danych Ministerstwa Finansów.

Polska od roku 2008 jest importerem netto produktów wieprzowych. W okresie styczeń-lipiec 2022 r. do Polski przywieziono 589 tys. ton mięsa, żywca i przetworów wieprzowych (w ekwiwalencie tusz) za 1,2 mld euro (5,4 mld zł), odpowiednio o 14% i 17% więcej niż przed rokiem. Przedmiotem importu było głównie mięso i żywiec. W okresie siedmiu miesięcy 2022 r. do Polski przywieziono 443 tys. ton mięsa wieprzowego za 885 mln euro, odpowiednio o 15% i 24% więcej. Dostawcami mięsa były przede wszystkim kraje UE, głównie Belgia, Dania, Niemcy oraz Hiszpania i Niderlandy. W okresie siedmiu miesięcy 2022 r. import trzody chlewnej do Polski zmniejszył się o 6%, do 3,6 mln szt. (w tym import prosiąt i warchlaków wyniósł 3,3 mln szt.). Prosięta i warchlaki importowano przede wszystkim z Danii.

Od początku 2022 r. zarówno w UE, jak i w Polsce utrzymuje się wzrostowa tendencja cen skupu żywca wieprzowego (z niewielką obniżką odnotowaną w maju br.), spowodowana m.in. rosnącymi kosztami produkcji (pasz, energii, transportu) przy jednoczesnym zmniejszeniu podaży żywca na rynku na skutek spadku pogłowia. Dodatkowym czynnikiem cenotwórczym jest wojna tocząca się na terenie Ukrainy i związane z nią obawy o bezpieczeństwo żywnościowe. W sierpniu 2022 r. (dane GUS) dostawcy za trzodę chlewną uzyskiwali przeciętnie 7,61 zł/kg, o 6% więcej niż w lipcu br. oraz o 47% więcej niż przed rokiem. Ceny żywca wieprzowego w ujęciu tygodniowym rosły również we wrześniu. W dniach 19-25.09.2022 r. w zakładach mięsnych objętych monitoringiem Zintegrowanego

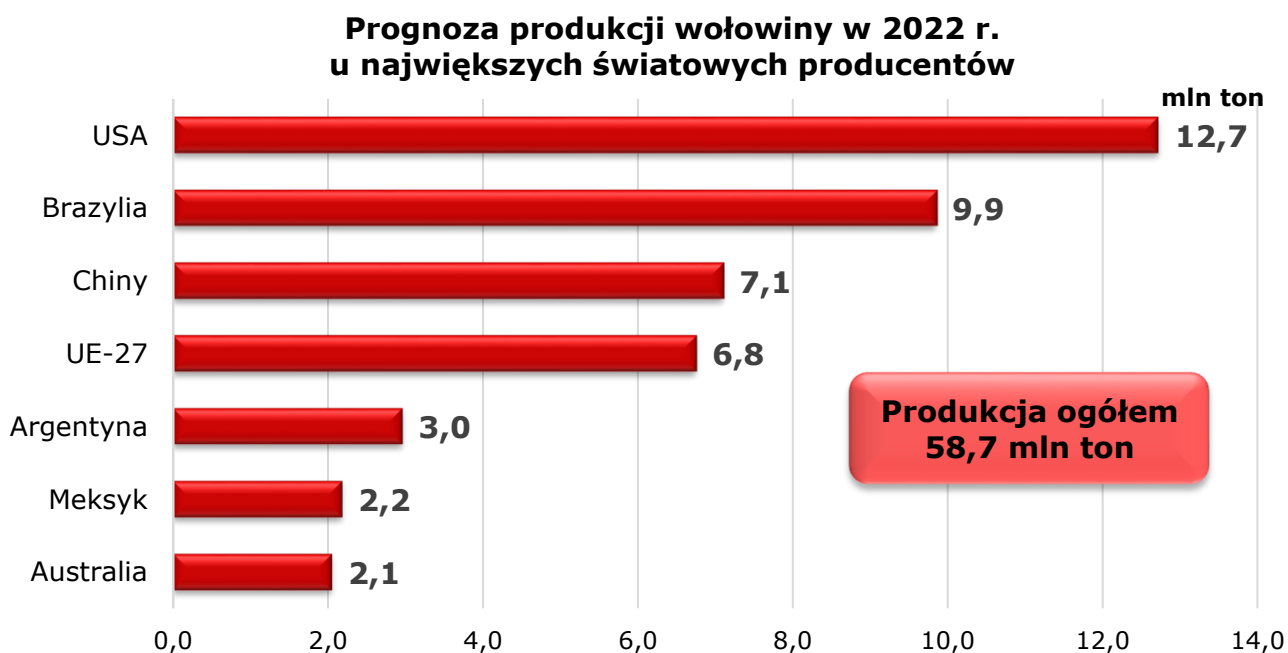
Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej MRiRW trzodę chlewną kupowano po 7,88 zł/kg, o 3% drożej niż przed miesiącem oraz o 83% drożej niż przed rokiem.

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych GUS.

Rynek wołowiny

Według lipcowej prognozy Departamentu Rolnictwa Stanów Zjednoczonych (USDA) w całym 2022 r. globalna produkcja wołowiny wzrośnie o 1%, do 58,7 mln ton. Wzrost produkcji będzie stymulowany m.in. przez wysokie ceny wołowiny na świecie, odradzający się popyt na wołowinę w sieciach HoReCa po pandemii oraz prognozy rozwoju produkcji na rynkach u części największych globalnych producentów, m.in.: w Australii (wzrost o 9%, do 2,1 mln ton), Brazylii (o 3,7%, do 9,9 mln ton), Meksyku (o 1,4%, do 2,2 mln ton) i Chinach (o 1,7%, do 7,1 mln ton). W Stanach Zjednoczonych produkcja prawdopodobnie utrzyma się na poziomie z 2021 r., tj. 12,7 mln ton, a zmniejszy się w Argentynie (o 1,3%, do 2,96 mln ton) i Unii Europejskiej (o 1,7%, do 6,8 mln ton)¹⁰. Spadek produkcji wołowiny w UE potwierdzają dane Komisji Europejskiej, która w krótkoterminowej prognozie z lipca 2022 r. przewiduje, że w 2022 r. produkcja wołowiny w UE-27 może wynieść 6,85 mln ton, o 0,5% mniej niż w 2021 r.¹¹ Będzie to efekt m.in. redukcji o 1%, do 75,7 mln szt. pogłowia bydła w UE w grudniu 2021 r. oraz wysokich cen pasz i nośników energii.

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych USDA.

W Polsce według danych ARiMR pogłowia bydła (stan na 30 sierpnia 2022 r.) wyniosło blisko 6,7 mln szt. i było o 1,8% większe niż w analogicznym okresie 2021 r. Równocześnie

¹⁰ *Livestock and Poultry: World Markets and Trade*, USDA FAS, 12 July 2022.

¹¹ *Short-term Outlook for EU Agricultural Markets in 2022*, Summer 2022, Edition No 33.

liczba gospodarstw utrzymujących bydło, w porównaniu ze stanem sprzed roku, uległa redukcji z 351,6 tys. do 339,7 tys.

W okresie styczeń–lipiec 2022 r. uboje przemysłowe bydła (bez cieląt) wyniosły 624 tys. ton w wadze żywej (326 tys. ton wbc.) i były o 3% mniejsze niż przed rokiem.

W Polsce produkcja wołowiny kilkakrotnie przewyższa krajowe zużycie. W konsekwencji stopień samowystarczalności żywnościowej na rynku wołowiny (liczonej jako relacja produkcji ogółem do zużycia wewnętrznego) kształtuje się na poziomie 403–441%. Wysoki poziom tego wskaźnika wynika z niewielkiego, wynoszącego około 3 kg, krajowego spożycia wołowiny na jednego mieszkańca w stosunku do dużego wolumenu produkcji. Powstała w ten sposób nadwyżka podaży nad popytem pozwala na sprzedaż za granicę ponad 80% produkowanego w kraju asortymentu wołowego.

Udział eksportu (wyrażonego w ekwiwalencie tusz) w produkcji wołowiny

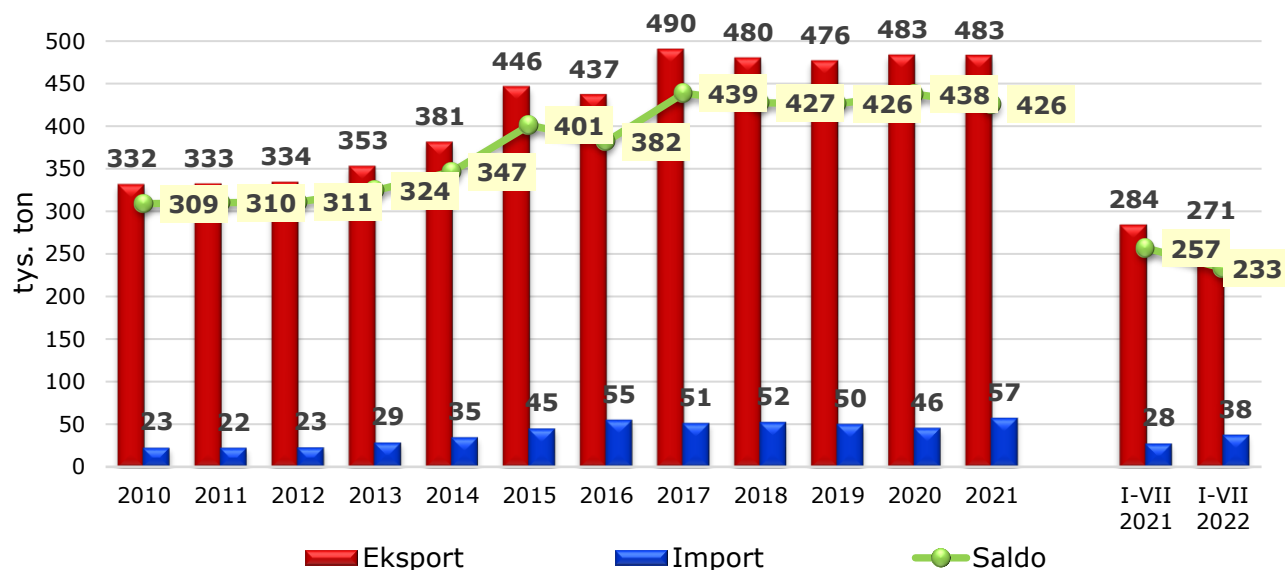
Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Produkcja (tys. ton)	477	501	562	573	567	566	555
Eksport (tys. ton)	446	437	490	480	476	483	483
Udział eksportu w produkcji	94%	87%	87%	84%	84%	85%	87%

Źródło: Opracowanie Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie danych GUS i Ministerstwa Finansów.

Polska jest ważnym unijnym eksporterem wołowiny do krajów trzecich, jednak większość (ponad 85%) wolumenu asortymentu wołowego eksportowanego z Polski znajduje nabywców w krajach UE. W okresie styczeń–lipiec 2022 r. z kraju wyeksportowano 271 tys. ton produktów wołowych i cielęcych (w ekwiwalencie tusz), o 5% mniej niż przed rokiem¹². Przychody z eksportu produktów wołowych wzrosły o 36%, do 1,3 mld euro (6,2 mld zł).

¹² Wyniki polskiego handlu zagranicznego asortymentem wołowym i cielęcym dotyczą bydła gatunków domowych i produktów z tych zwierząt, tj. wybranych towarów z pozycji CN: 0102, 0201, 0202 oraz 1602 oraz 0210 i zostały obliczone przez analityków Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie wstępnych danych Ministerstwa Finansów. Wyniki te obejmują wymianę z państwami UE i krajami trzecimi. Wolumen przedstawiono w ekwiwalencie tusz.

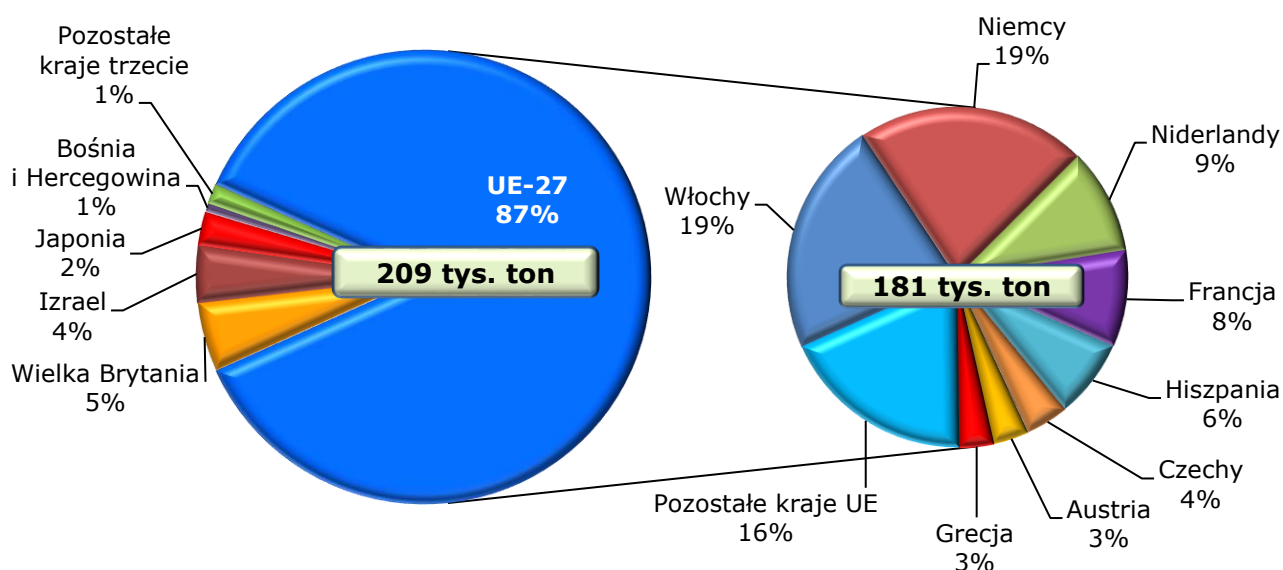
Handel zagraniczny produktami wołowymi i cielęcymi^{1/}

1/ Handel zagraniczny żywcem, mięsem i przetworami wołowymi i cielęcymi w ekwiwalencie tusz.
Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych Ministerstwa Finansów, za rok 2022 dane wstępne.

Przedmiotem eksportu było głównie mięso wołowe (blisko 90% udziału), którego eksport wyniósł 209 tys. ton (w wadze produktu) i był o 6% mniejszy niż przed rokiem. Mięso wołowe sprzedawano głównie do krajów UE-27 (87% udziału w wolumenie), m.in.: do Niemiec i Włoch (po 19%, po 40 tys. ton), Niderlandów (9%, 18 tys. ton) i Francji (8%, 16 tys. ton), a spoza UE – do Wielkiej Brytanii (5%, 10 tys. ton), Izraela (4%, 8 tys. ton) i Japonii (2%, 5 tys. ton).

Kierunki eksportu mięsa wołowego* z Polski w okresie I-VII 2022 r. (w wadze produktu)

* kody CN 0201 i 0202

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie wstępnych danych Ministerstwa Finansów.

W okresie siedmiu miesięcy 2022 r. do Polski zaimportowano 38 tys. ton produktów wołowych i cielęcych (w ekwiwalencie tusz) za 171 mln euro (789 mln zł), odpowiednio o 36% i 77% więcej niż przed rokiem. Duża dynamika wzrostu wartości obrotów handlowych była spowodowana znacząco wyższymi cenami transakcyjnymi wołowiny w pierwszej połowie 2022 r. w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego.

Od początku 2021 r. do maja 2022 r. ceny zakupu bydła rzeźnego, zarówno na rynku unijnym, jak i w Polsce systematycznie rosły, stymulowane zwiększonym popytem na asortyment wołowiny, przy ograniczonej podaży oraz wysokich kosztach produkcji. W dwóch kolejnych miesiącach (w czerwcu i lipcu) notowany był spadek średnich cen żywca wołowego. Jednak w sierpniu 2022 r. ceny skupu bydła ponownie wzrosły. W miesiącu tym (według danych GUS) krajowym dostawcom za bydło ogółem (bez cieląt) płacono przeciętnie 11,38 zł/kg, o 6% więcej niż lipcu 2022 r., a za młode bydło – 11,73 zł/kg, o 9% więcej. W odniesieniu do cen uzyskiwanych przed rokiem bydło ogółem i młode bydło były o 45-46% droższe.

Tygodniowe ceny żywca wołowego, po obniżce na początku września 2022 r., w drugiej połowie miesiąca ustabilizowały się. W dniach 19–25 września 2022 r. (dane ZSRIR MRiRW) zakłady mięsne kupowały bydło rzeźne po 10,95 zł/kg, o 2% taniej niż przed miesiącem, ale o 38% drożej niż przed rokiem.

Rynek drobiu

Według danych USDA w całym 2022 r. produkcja mięsa kurzego wzrośnie o 0,5%, do 101 mln ton. Równocześnie konsumpcja tego gatunku mięsa wzrośnie nieznacznie (o 0,2%) i osiągnie 98,4 mln ton¹³. Przewidywany przyrost produkcji i konsumpcji na świecie w 2022 r. będzie więc wolniejszy niż w latach poprzednich z uwagi na kumulację niekorzystnych czynników takich jak: wysokie ceny pasz i nośników energii, ogniska grypy ptaków czy ograniczenia logistyczne, które wprowadzano, aby zahamować rozprzestrzenianie się koronawirusa.

Komisja Europejska prognozuje, że w całym 2022 r. produkcja drobiu w UE utrzyma się na poziomie notowanym w roku 2021, tj. 13,3 mln ton (w ekwiwalencie tuszek), przy jednoczesnym, blisko 1% wzroście konsumpcji wewnętrznej, do blisko 12 mln ton. Wolumen wytworzonego w UE drobiu będzie o około 2% mniejszy niż w roku 2019 – ostatnim roku przed pandemią koronawirusa¹⁴.

Polska od 2014 r. jest największym producentem drobiu w Unii Europejskiej z blisko 20% udziałem w unijnej produkcji w 2021 r. Według wstępnych danych GUS w okresie pierwszych ośmiu miesięcy 2022 r. produkcja mięsa drobiowego w Polsce (w przedsiębiorstwach przemysłu mięsnego zatrudniających 50 i więcej pracowników) wyniosła blisko 2 mln ton i była o 6,1% większa niż przed rokiem. Wzrost produkcji w kraju potwierdza wysoki poziom wylęgów piskląt kurcząt rzeźnych, szczególnie w okresie kwiecień-czerwiec 2022 r. oraz zwiększona podaż żywca drobiowego do skupu¹⁵. Wzrost produkcji drobiarskiej w Polsce jest stymulowany rosnącym zapotrzebowaniem na drób ze strony krajowego sektora HoReCa oraz popytem eksportowym ze strony rynków zagranicznych. Prognozy KE wskazują, że w całym 2022 r. produkcja drobiu w Polsce zwiększy się o 2,5%.

Ogniska grypy ptaków zlokalizowane na terenie Unii Europejskiej skutkowały zamknięciem dla unijnego eksportu części pozaunijnych rynków zbytu, co spowodowało ograniczenie możliwości prowadzenia handlu. W okresie styczeń–lipiec 2022 r. kraje UE wyeksportowały na rynki krajów trzecich 729 tys. ton mięsa drobiowego (w ekwiwalencie tusz), o 14% mniej niż rok wcześniej. Głównymi kierunkami eksportu tego asortymentu były: Ghana (101 tys. ton), Demokratyczna Republika Kongo (62 tys. ton), Ukraina (57 tys. ton), Benin (40 tys. ton) i Arabia Saudyjska (39 tys. ton).

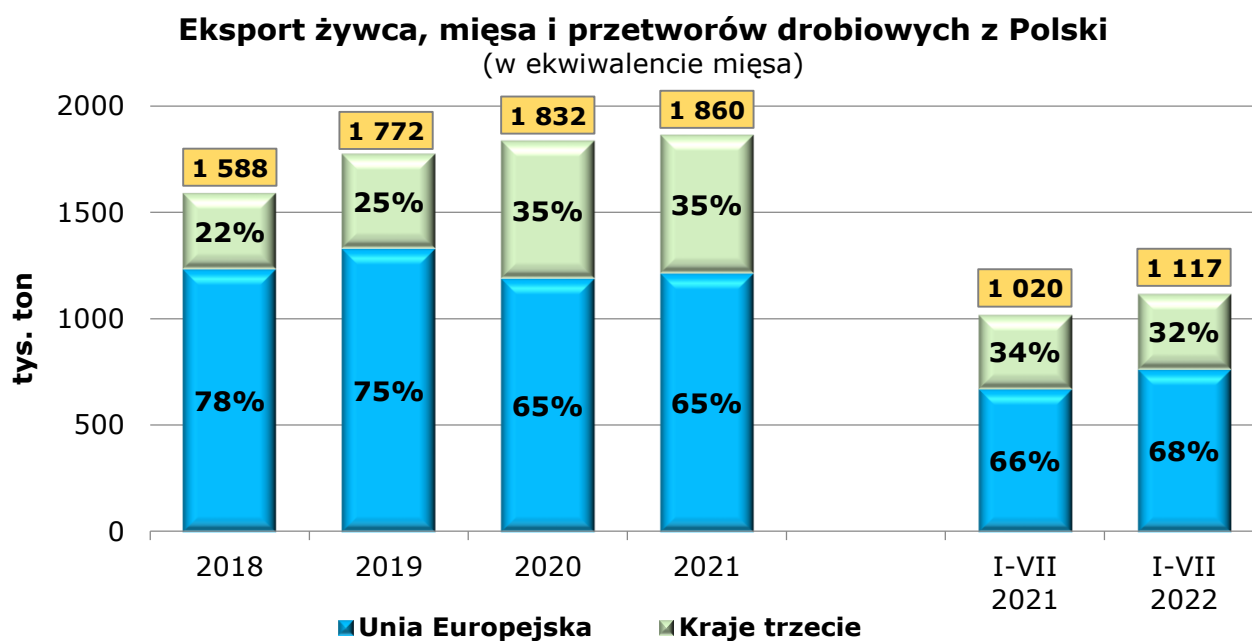
¹³ *Livestock and Poultry: World Markets and Trade*, USDA FAS, July 12, 2022.

¹⁴ *Short-term Outlook for EU Agricultural Markets in 2022, Summer 2022*, Edition No 33.

¹⁵ *Biuletyn Statystyczny nr 8/2022*, GUS.

Jednocześnie kraje UE zaimportowały 380,5 tys. ton mięsa drobiowego, o 32% więcej niż w tym samym okresie 2021 r. Drób na teren UE importowany był przede wszystkim z Brazylii (184 tys. ton), Tajlandii (87 tys. ton), Ukrainy (82 tys. ton) oraz z Chin (19 tys. ton)¹⁶.

W okresie styczeń-lipiec 2022 r. eksport produktów drobiowych z Polski był o 9,5% większy niż przed rokiem i wyniósł 1 117 tys. ton (w ekwiwalencie mięsa). Głównym odbiorcą wywożonych z kraju produktów drobiowych były państwa UE, do których sprzedano 764 tys. ton drobiu, o 14% więcej niż w analogicznym okresie 2021 r. Znacznie mniejszy był wolumen eksportu poza UE, dokąd sprzedano 353 tys. ton produktów drobiowych, o 1% więcej niż przed rokiem. Wzrost eksportu był wypadkową popytu na polski drób na rynku unijnym, korzystnego dla eksporterów kursu wymiany złotego względem euro i deficytu w niektórych krajach UE spowodowanego spadkiem produkcji.

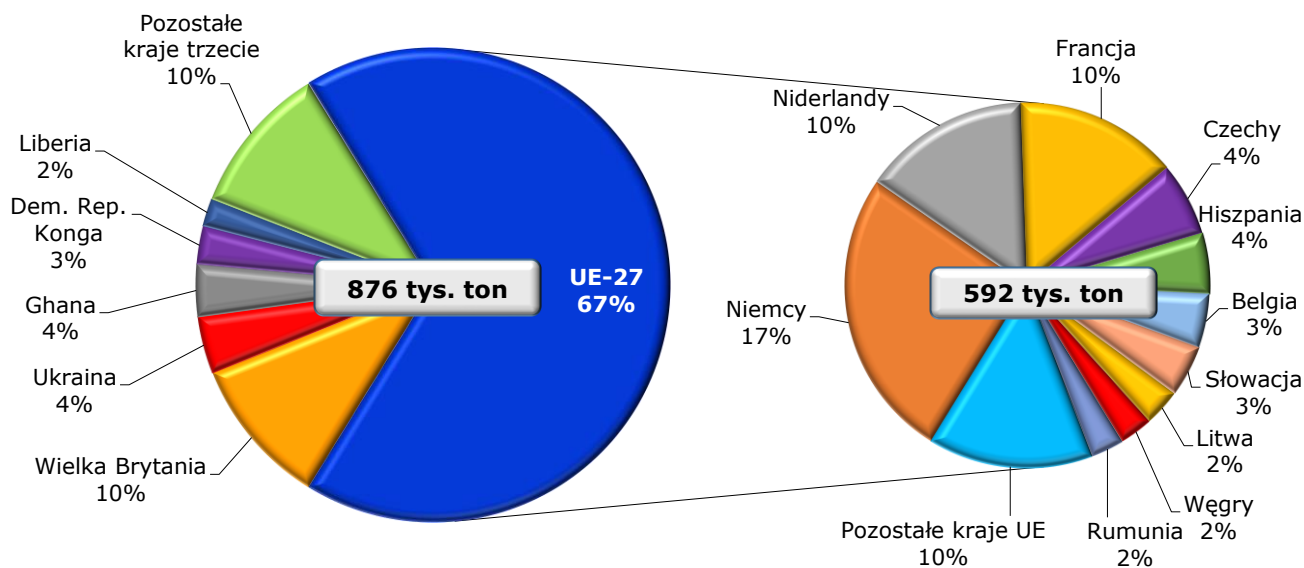

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych Ministerstwa Finansów, 2022 r. - dane wstępne.

W strukturze asortymentowej krajowego eksportu produktów drobiowych dominowało mięso. W okresie od stycznia do lipca 2022 r. z Polski wyeksportowano 876 tys. ton mięsa drobiowego, o 8% więcej niż przed rokiem. Głównymi odbiorcami tego asortymentu były kraje UE-27 (592 tys. ton), przede wszystkim: Niemcy (153 tys. ton), Niderlandy (88 tys. ton) i Francja (85 tys. ton), a spoza UE: Wielka Brytania (89 tys. ton) oraz Ukraina (34 tys. ton) i Ghana (31 tys. ton).

¹⁶ DG AGRI DASHBOARD : POULTRY MEAT 21.09.2022. European Commission (DG ESTAT, DG AGRI), MSs notifications (Regulation (EC) 2017/1185 and Regulation (EC) 617/2008), GTA. Dane nie uwzględniają handlu zagranicznego UE z Wielką Brytanią z uwagi na brak danych za 7 miesięcy 2022 r.

Kierunki eksportu mięsa drobiowego* z Polski w okresie I-VII 2022 r.

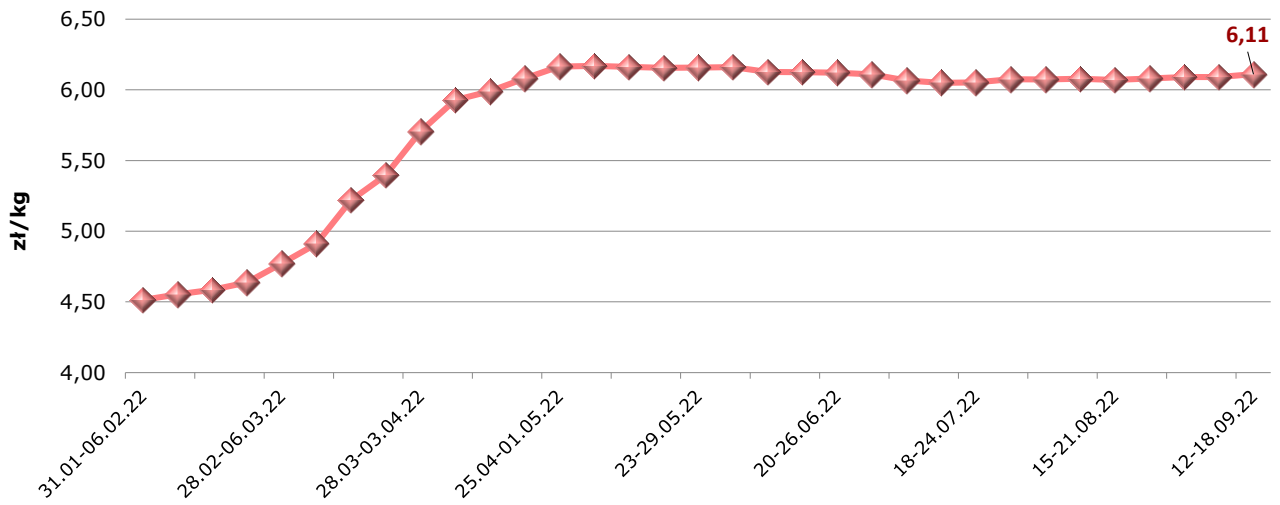
* kod CN 0207

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie wstępnych danych Ministerstwa Finansów.

Na znacząco wyższym poziomie niż przed rokiem kształtował się import drobiu. W okresie pierwszych sześciu miesięcy 2022 r. do Polski przywieziono 125 tys. ton produktów drobiowych, o 21% więcej niż rok wcześniej.

W okresie maj-wrzesień 2022 r. tygodniowe ceny skupu kurcząt brojlerów wykazywały niewielkie zmiany i utrzymywały się na poziomie nieco przekraczającym 6 zł/kg. Na poziom cen skupu miało wpływ szereg czynników, w tym szczególnie rosnące ceny nośników energii i wysokie ceny pasz, które stanowią główny element kosztowy produkcji drobiu. Pośrednio ceny skupu kurcząt były stymulowane wzrostem kosztów pracy ponoszonych przez zakłady produkcyjne (presja na wzrost płac na skutek inflacji). Na sytuację cenową na rynku krajowym miał wpływ także popyt zagraniczny na krajowe produkty drobiowe. Równocześnie wzrosty cen były ograniczane zwiększoną podażą rynkową kurcząt z produkcji krajowej. Według danych ZSRIR MRiRW średnia cena zakupu kurcząt brojlerów w Polsce w dniach 12-18 września 2022 r. wyniosła 6,11 zł/kg wobec 6,07 zł/kg przed miesiącem. Poziom cen skupu kurcząt brojlerów w połowie września 2022 r. był o 53% wyższy niż przed rokiem.

Ceny zakupu kurcząt brojlerów w Polsce (według ZSRIR MRiRW)

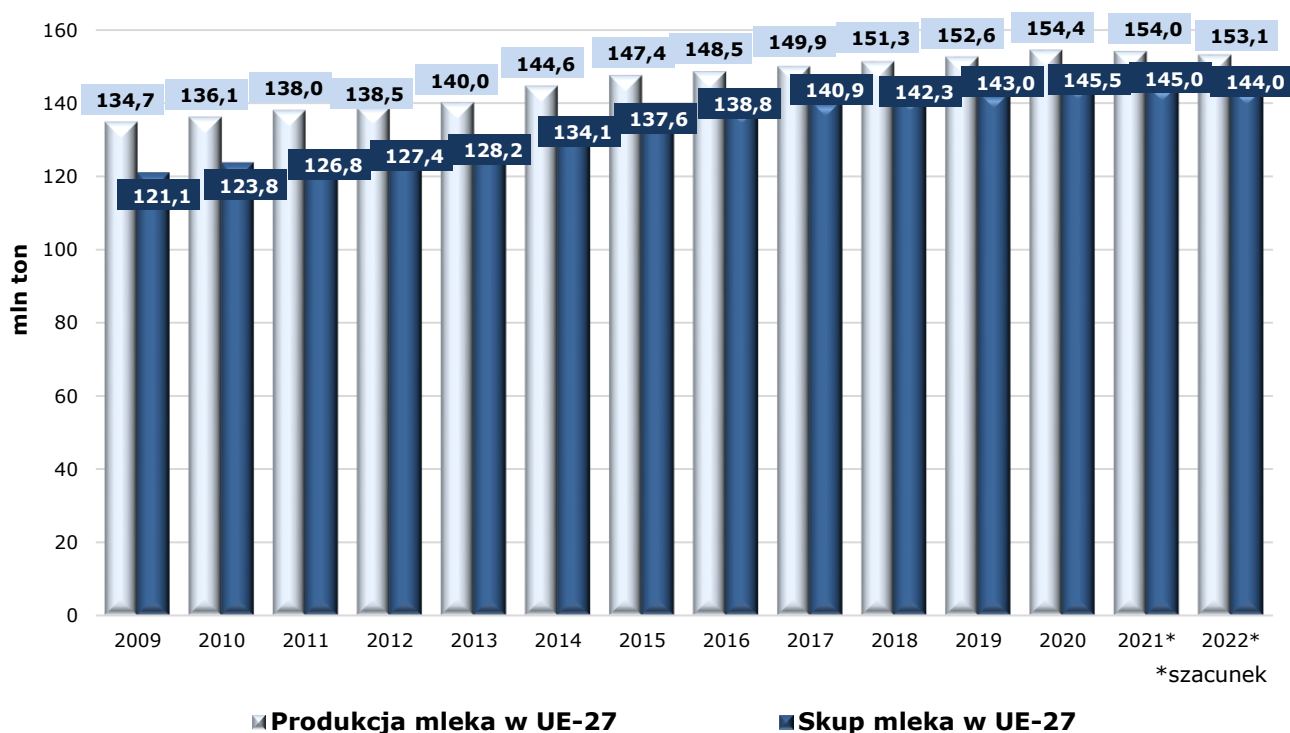

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych ZSRIR MRiRW.

Rynek mleka i produktów mlecznych

Unia Europejska należy do najważniejszych światowych producentów i eksporterów mleka oraz produktów mlecznych. Komisja Europejska szacuje, że w 2022 r. – przy dalszej redukcji pogłowia krów (o 1%, do 19,8 mln szt.) i niewielkim wzroście wydajności mlecznej (o 0,4%, do 7594 kg/szt.) – unijna produkcja surowca prawdopodobnie wyniesie 153,1 mln ton, o 0,6% mniej niż w roku 2021. W efekcie dostawy mleka do skupu na rynku unijnym w 2022 r. mogą się obniżyć o 0,6%, do 144 mln ton¹⁷.

Produkcja i skup mleka w Unii Europejskiej

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych KE.

Pod względem liczebności stada krów mlecznych Polska, po Niemczech i Francji, zajmuje trzecie miejsce wśród krajów Unii Europejskiej.

Skala produkcji mleka – rosnąca od wejścia do UE – powoduje, że Polska pozostaje ważnym producentem (3. unijny i 12. światowy producent mleka). W ostatnich latach z Polski wywożono średnio 32% wolumenu krajowej produkcji mleka.

¹⁷ Short-term Outlook for EU Agricultural Markets in 2022, Summer 2022, Edition No 33.

Udział eksportu w krajowej produkcji mleka

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020	2021*
Produkcja ogółem (w tys. ton)	13 271	13 790	14 215	14 518	14 847	15 025
Eksport** (w tys. ton)	3 880	4 210	4 650	4 610	4 730	4 745
Udział eksportu w produkcji	29%	31%	33%	32%	32%	32%

*Szacunek IERiGŻ-PIB. ** Wolumen eksportu obliczono wykorzystując współczynnik zawartości suchej masy w mleku surowym – 13,2%.

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych IERiGŻ-PIB.

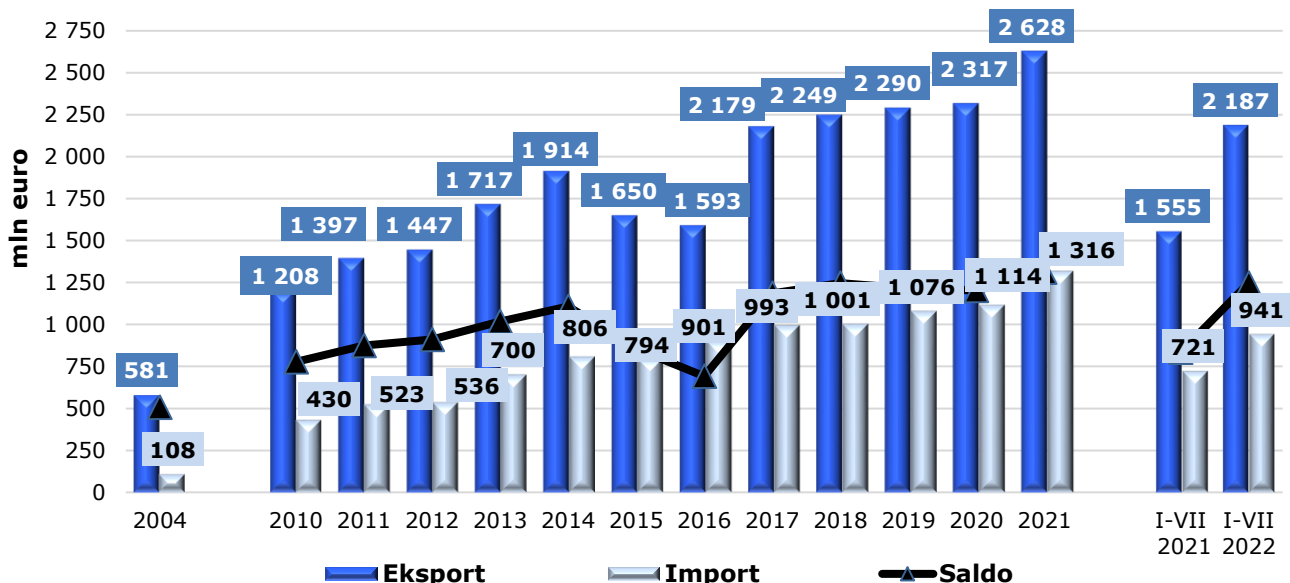
W Polsce podaż mleka surowego do skupu w 2022 r., pomimo miesięcznych wahań, utrzymuje się na poziomie wyższym niż przed rokiem. Według danych GUS w sierpniu 2022 r. do podmiotów skupujących krajowi producenci dostarczyli około 1,0 mld litrów surowca, o 3% mniej niż w lipcu 2022 r., ale o 2% więcej niż przed rokiem. Łącznie w okresie styczeń–sierpień 2022 r. krajowy skup mleka surowego ukształtował się na poziomie 8,4 mld litrów i był o 2% większy niż w analogicznym okresie przed rokiem.

Notowany od początku 2022 r. wzrost dostaw mleka do przemysłu mleczarskiego wpływał stymulująco na zwiększenie krajowej produkcji masła i OMP. W okresie styczeń–sierpień 2022 r. wyprodukowano w Polsce 166 tys. ton masła, o 4% więcej niż przed rokiem. Jednocześnie produkcja odtłuszczonego mleka w proszku wyniosła blisko 129 tys. ton i była o 12% wyższa niż w okresie ośmiu miesięcy roku 2021¹⁸.

W okresie pierwszych siedmiu miesięcy 2022 r. wpływy branży mleczarskiej z eksportu produktów mlecznych utrzymywały się na poziomie wyższym niż przed rokiem. Według wstępnych danych Ministerstwa Finansów w okresie styczeń–lipiec 2022 r. wartość wywozu produktów mlecznych z Polski wyniosła 2,19 mld euro (10,1 mld zł) i była o 41% wyższa niż w porównywalnym okresie 2021 r. Jednocześnie na import tego asortymentu wydatkowano 0,94 mld euro (4,3 mld zł), o 30% więcej niż w okresie styczeń–lipiec 2021 r. Dodatkowo saldo obrotów handlowych artykułami mleczarskimi w okresie pierwszych siedmiu miesięcy 2022 r. ukształtowało się na poziomie 1,25 mld euro (5,8 mld zł), o 49% wyższym niż w porównywalnym okresie 2021 r.

¹⁸ Dane GUS – produkcja artykułów mleczarskich w przedsiębiorstwach, w których liczba pracujących wynosi 50 osób i więcej.

Polski handel zagraniczny produktami mlecznymi*

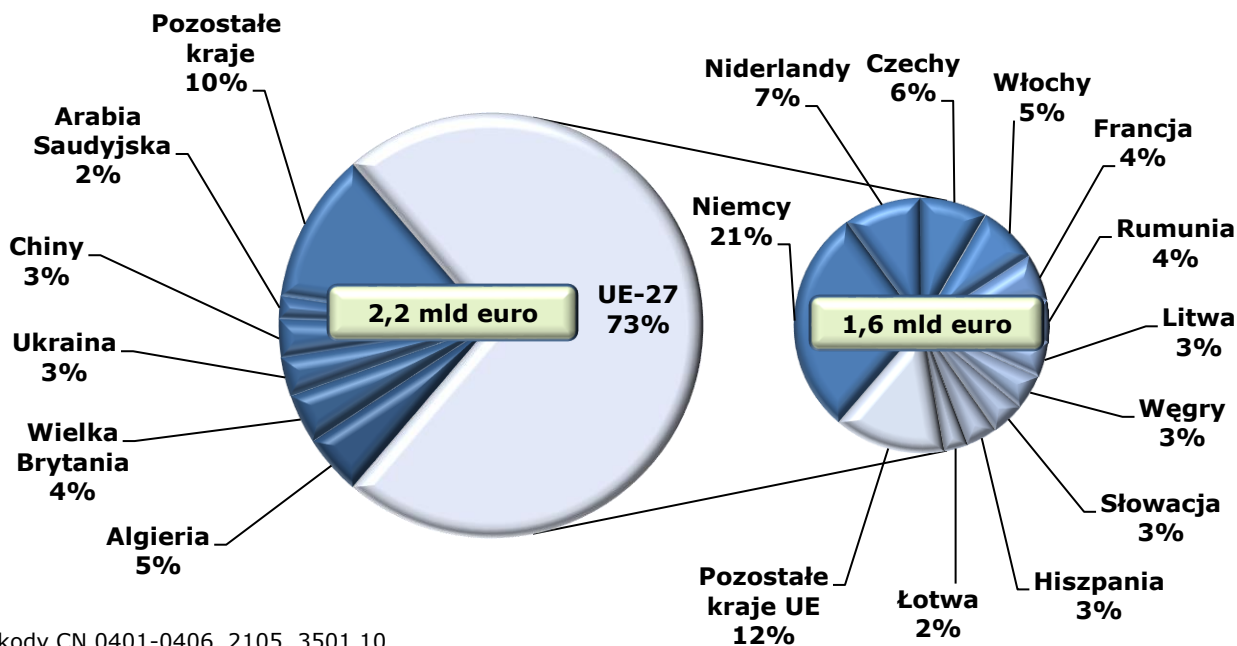

*z kazeiną i lodami

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych GUS i Ministerstwa Finansów, 2022 r. – dane wstępne.

Sprzedaż produktów mlecznych do krajów Unii Europejskiej wygenerowała 73% wpływów uzyskanych z eksportu (1,6 mld euro, wzrost o 58%). Głównymi odbiorcami produktów mlecznych na rynku unijnym były: Niemcy (21% wartości – 456 mln euro), Niderlandy (7% – 156 mln euro), Czechy (6% – 135 mln euro) oraz Włochy (5% – 119 mln euro).

Struktura geograficzna polskiego eksportu produktów mlecznych w okresie styczeń-lipiec 2022 r.

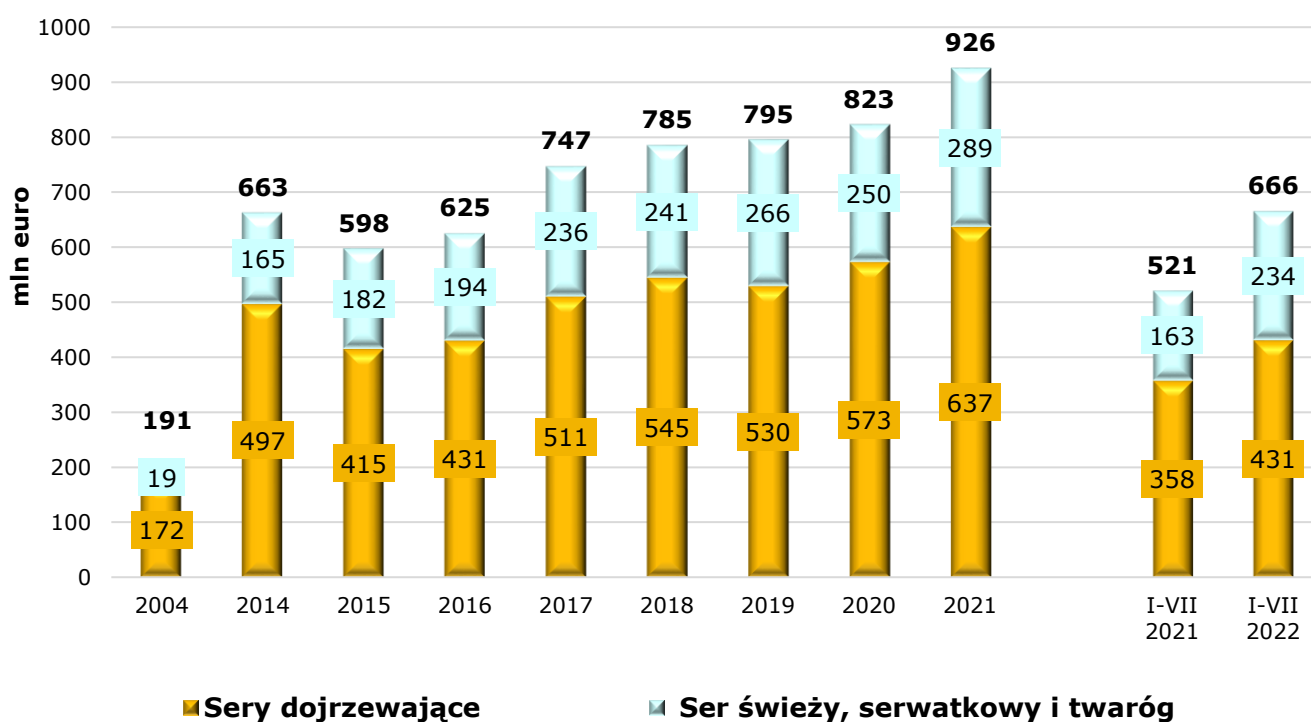
*kody CN 0401-0406, 2105, 3501 10

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie wstępnych danych Ministerstwa Finansów.

Udział krajów pozaunijnych stanowił 27% w wywozie produktów mlecznych z Polski. Przychody uzyskane z eksportu wyniosły 600 mln euro i były o 9% większe niż w okresie styczeń–lipiec 2021 r. Największy udział w polskim eksporcie spośród krajów pozaunijnych miała Algieria (5% wartości wywozu – 100 mln euro), Wielka Brytania (4% – 82 mln euro), Ukraina (3% – 65 mln euro), Chiny (3% – 64 mln euro), a także Arabia Saudyjska (2% – 37 mln euro).

W okresie styczeń–lipiec 2022 r. w strukturze eksportu dominującą pozycję zajmowały sery i twarogi, których wywóz odpowiadał za 30% wpływów (666 mln euro, 3,1 mld zł) uzyskanych ze sprzedaży zagranicznej produktów mlecznych z Polski. W tej grupie towarowej największy udział (65% wartości eksportu serów i twarogów ogółem) stanowiły sery dojrzewające.

Wartość eksportu serów i twarogów z Polski

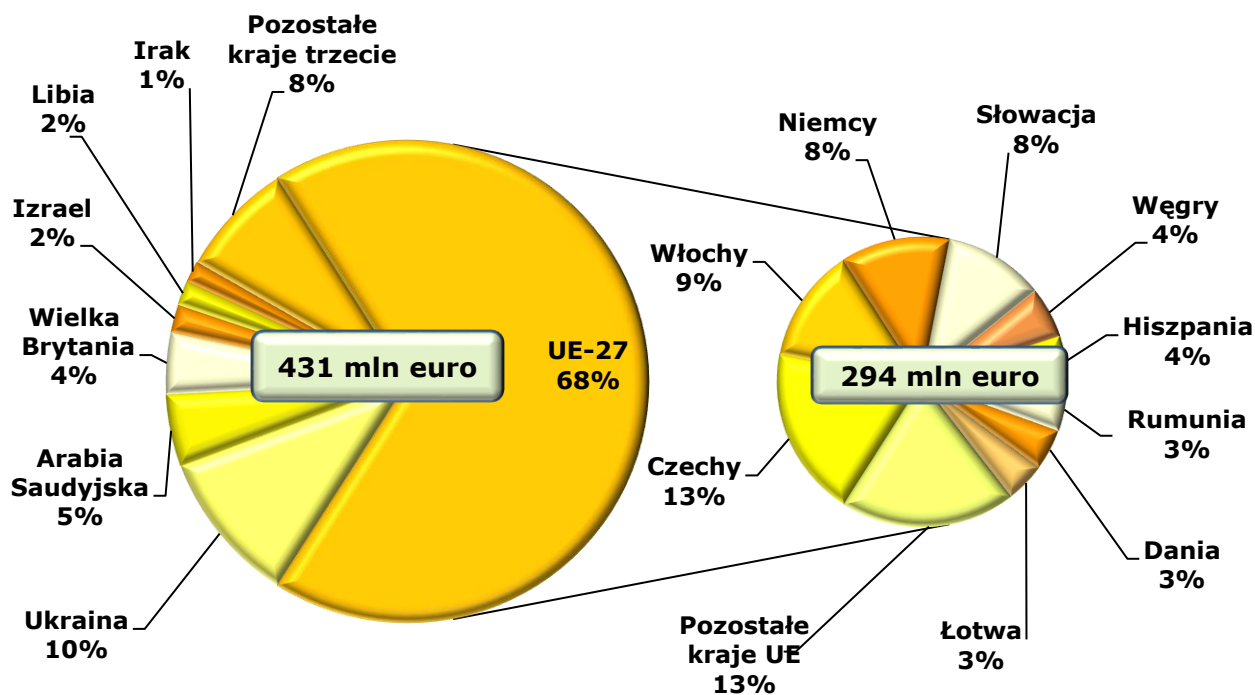
Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych Ministerstwa Finansów, 2022 r. - dane wstępne.

W okresie styczeń–lipiec 2022 r. wartość eksportu serów dojrzewających wyniosła 431 mln euro (2,0 mld zł) i była o 20% większa niż w porównywalnym okresie 2021 r.

Sery dojrzewające eksportowano przede wszystkim do UE-27 (w okresie styczeń–lipiec 2022 r. – 68% wartości – 294 mln euro), głównie do Czech (13% – 56 mln euro), Włoch (9% – 38 mln euro), Niemiec (8% – 36 mln euro) oraz na Słowację (8% – 33 mln euro). Poza Unią Europejską polskie sery dojrzewające znajdowały nabywców głównie: w Ukrainie

(10% – 44 mln euro), Arabii Saudyjskiej (5% – 21 mln euro) oraz Wielkiej Brytanii (4% – 18 mln euro).

Kierunki eksportu serów dojrzewających* z Polski w okresie styczeń-lipiec 2022 r.

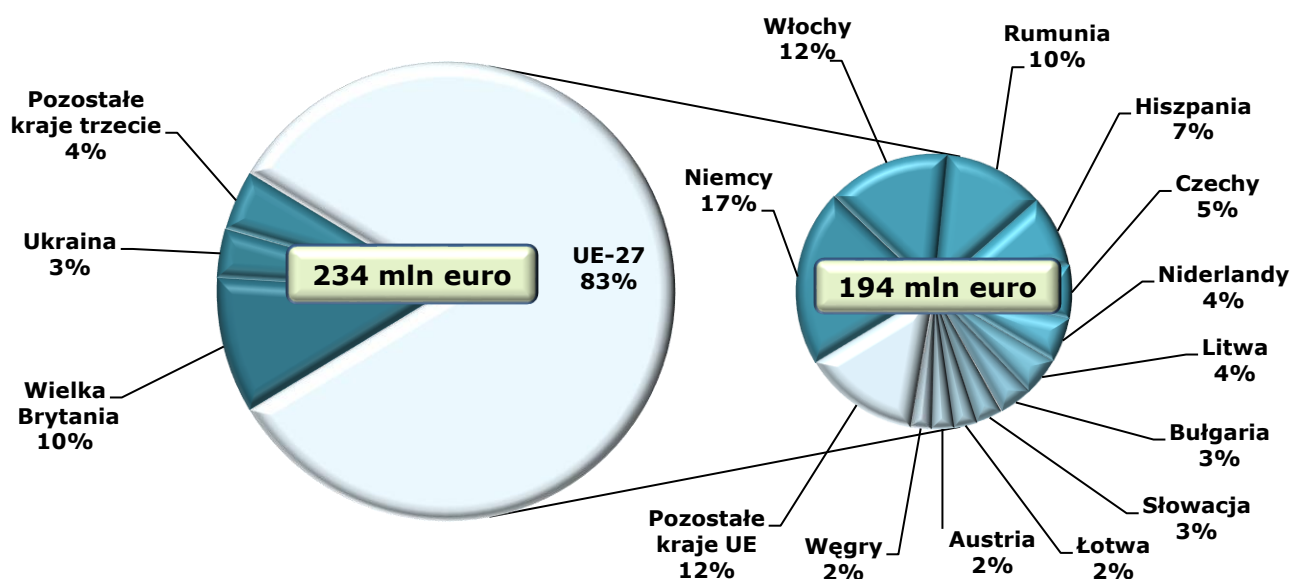
* kody CN 0406 30, 0406 40, 0406 90

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie wstępnych danych Ministerstwa Finansów.

Eksport serów świeżych, serwatkowych i twarogów wzrósł w okresie styczeń-lipiec 2022 r. o 44%, do 234 mln euro. Głównym kierunkiem eksportu były kraje UE-27 (194 mln euro – 83% udziału w wartości wywozu), przede wszystkim: Niemcy (17% wartości – 40 mln euro), Włochy (12% – 28 mln euro), Rumunia (10% – 23 mln euro) oraz Hiszpania (7% – 16 mln euro). Spośród krajów pozaunijnych największy udział w eksporcie miały Wielka Brytania (10% wartości wywozu – 22 mln euro) i Ukraina (3% – 8 mln euro)¹⁹.

¹⁹ Wyniki polskiego handlu zagranicznego produktami mlecznymi dotyczą artykułów o kodach CN 0401–0406, 2105 oraz wybranych produktów z pozycji CN 3501 i zostały obliczone przez analityków Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie wstępnych danych Ministerstwa Finansów.

Kierunki eksportu serów świeżych, serwatkowych i twarogów* z Polski w okresie styczeń-lipiec 2022 r.

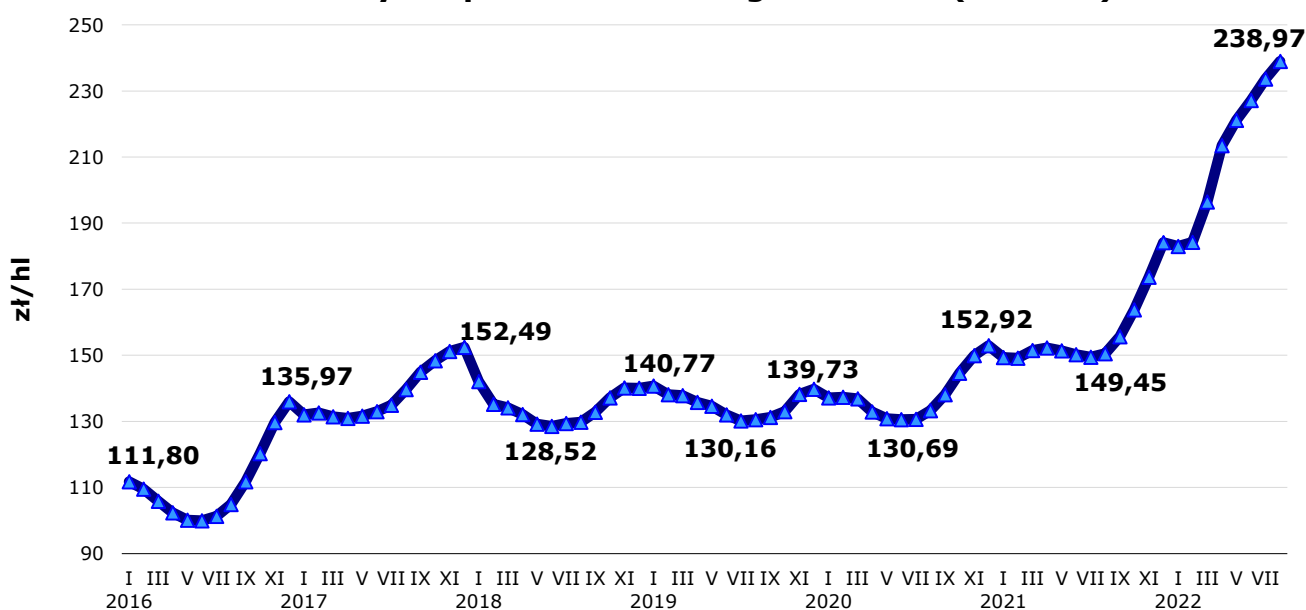

* kody CN 0406 30, 0406 40, 0406 90

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie wstępnych danych Ministerstwa Finansów.

W Polsce od początku 2022 r. ceny skupu mleka surowego utrzymywały się na poziomie znacząco wyższym niż przed rokiem, osiągając jednocześnie najwyższe wartości w historii. Według danych GUS w sierpniu 2022 r. krajowi dostawcy za surowiec przeciętnie uzyskiwali 238,97 zł/hl, o 2% więcej niż miesiąc wcześniej i o 59% więcej niż w sierpniu 2021 r.

Ceny skupu mleka surowego w Polsce (bez VAT)

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych GUS.

Ceny skupu mleka bez VAT według siedziby producenta

Województwa	w sierpniu 2022 r.	Zmiana ceny w %	
	w zł/hl	miesięczna	roczna
POLSKA	238,97	2,3	58,8
Dolnośląskie	244,57	3,2	60,6
Kujawsko-pomorskie	235,07	2,3	58,8
Lubelskie	240,47	1,5	58,1
Lubuskie	248,37	2,8	61,9
Łódzkie	225,19	2,1	57,3
Małopolskie	226,19	2,0	63,9
Mazowieckie	238,03	2,9	58,0
Opolskie	243,81	3,6	60,6
Podkarpackie	244,21	2,6	66,7
Podlaskie	241,43	1,7	57,0
Pomorskie	236,48	1,7	58,8
Śląskie	239,46	3,5	62,5
Świętokrzyskie	235,11	3,4	62,4
Warmińsko-mazurskie	246,37	1,2	62,2
Wielkopolskie	239,87	2,6	59,4
Zachodniopomorskie	239,03	2,0	57,9

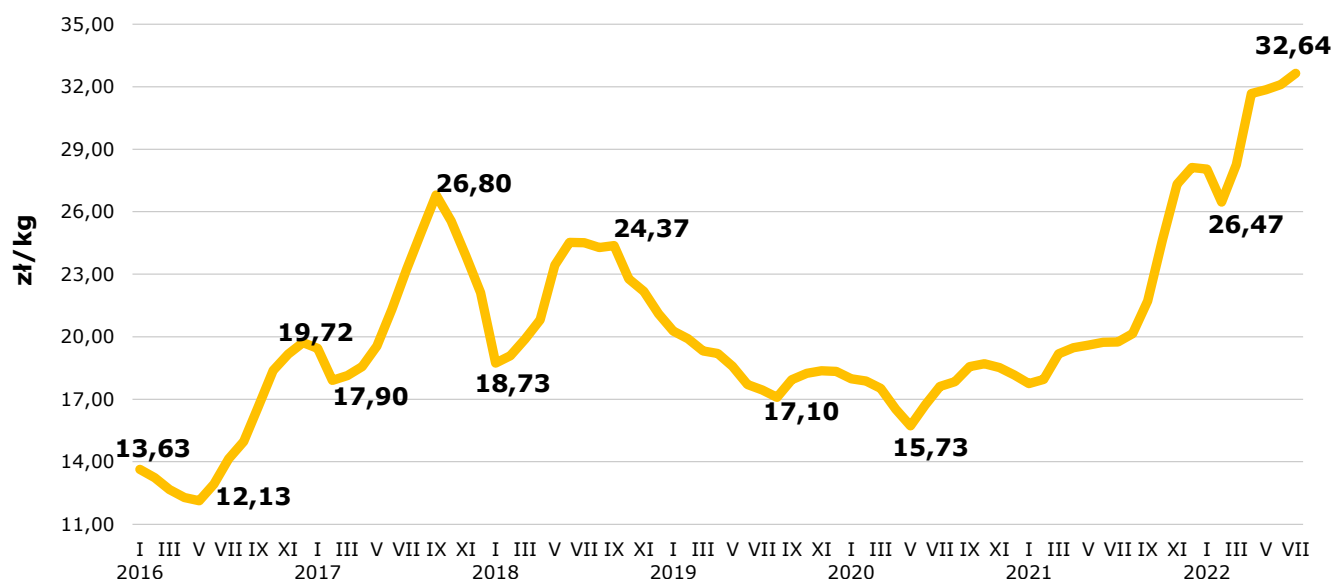
Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych GUS.

W okresie styczeń–sierpień 2022 r. średnia krajowa cena skupu mleka, w porównaniu z analogicznym okresem 2021 r., wzrosła o 41%, do 212,53 zł/hl.

Ceny masła w Polsce na początku 2022 r., m.in. dzięki wprowadzeniu zerowej stawki podatku VAT, uległy obniżeniu. Pomimo zwiększonej produkcji od marca 2022 r., w wyniku trudnej sytuacji geopolitycznej na świecie, spowodowanej konfliktem zbrojnym w Ukrainie oraz na skutek czynników inflacyjnych i rosnących cen nośników energii odnotowano wzrost cen masła. W lipcu 2022 r. za masło w blokach producenci uzyskiwali 32,64 zł/kg, o 2% więcej niż przed miesiącem i o 65% więcej niż rok wcześniej²⁰.

²⁰ Ceny produktów mlecznych w lipcu 2022 r. – wg danych GUS (z VAT), w sierpniu 2022 r. – ceny (z VAT) obliczone przez analityków Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie danych ZSRIR MRiRW.

Krajowe ceny zbytu masła w blokach (z VAT)

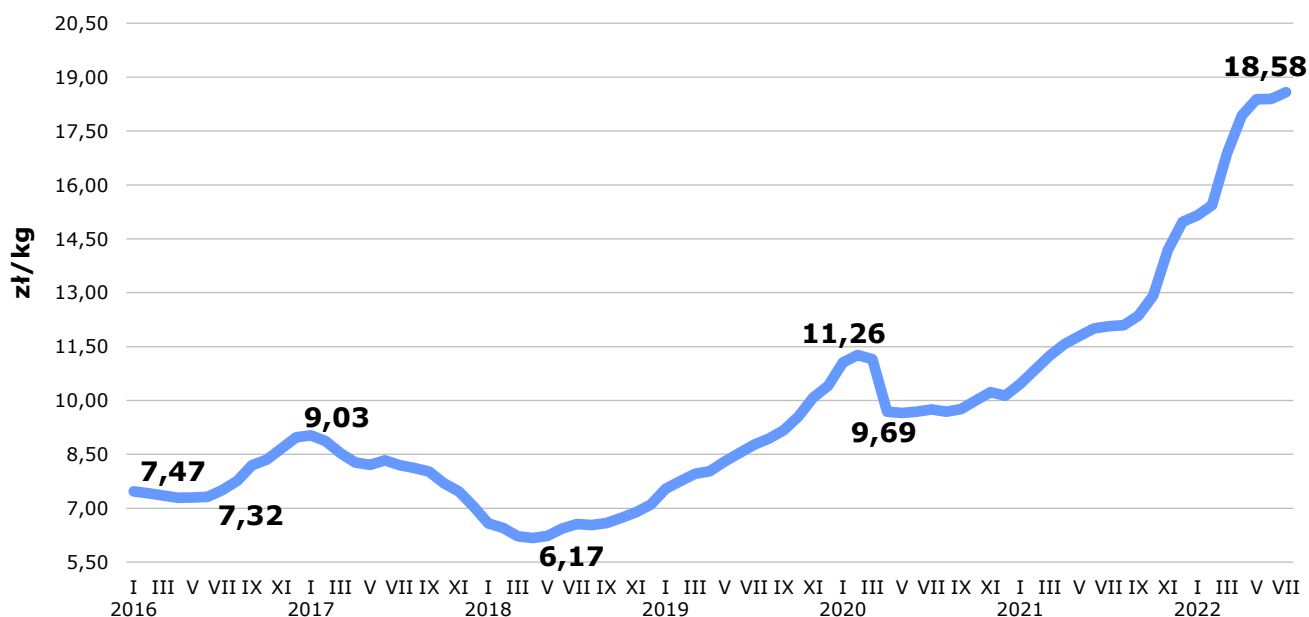

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych GUS.

W sierpniu 2022 r. ceny masła uległy obniżeniu. Według danych ZSRIR MRiRW przeciętna cena masła w blokach w sierpniu 2022 r. wyniosła 33,85 zł/kg z VAT i była o 1% niższa niż w lipcu 2022 r., ale o 81% wyższa niż w sierpniu 2021 r.

W Polsce od początku 2022 r. kontynuowany był wzrost cen OMP. Według danych GUS w lipcu 2022 r. producenci za ten rodzaj proszku mlecznego uzyskiwali 18,58 zł/kg, o 1% więcej niż w czerwcu 2022 r. i o 54% więcej niż w lipcu 2021 r.

Krajowe ceny zbytu odtłuszczonego mleka w proszku (z VAT)

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych GUS.

W kolejnym miesiącu 2022 r. odnotowano nieznaczny spadek cen OMP w Polsce. W zakładach mleczarskich objętych monitoringiem ZSRIR MRiRW średnia cena OMP w sierpniu 2022 r. wyniosła 19,30 zł/kg (z VAT) wobec 19,32 zł/kg (z VAT) miesiąc wcześniej. Był to poziom cen o 63% wyższy niż w sierpniu 2021 r.

Opracowano w Wydziale Analiz Rynkowych Biura Analiz i Strategii KOWR²¹.

²¹ Analiza została opracowana na podstawie aktualnej wiedzy. Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa nie ponosi odpowiedzialności za decyzje ekonomiczne podjęte na jej podstawie.